

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: (Egész évre hílközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei, Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinar 120)

Pészach

Irta: GÁBEL SÁNDOR

A szabadság ünnepét üli Izrael népe. A felszabadulást jelenti pészach ünnepe a zsidóságnak, kivonulását a hosszú, test-lelketölő egyiptomi kétszázéztendő rabszolgaságból. Egy új, egy emberi élet kezdődött a zsidó nép számára, amelyben végleg levethette a hosszú rabszolgaságban magára öltött idegen kulturát, előkészíthette magát saját nemzeti életébe való belépésére. A zsidó nép visszanyerte régen áhitott önrendelkezési jogát, hogy rendezkedjék be saját törvényeire, a Thóra parancsolataira és ezek alapján feljessze kiválasztott — népi kötelességeit Teremtőjével és saját magával szemben.

A szabadság-eszme heroikus tettekkel ragadtatta a mindenkori népeket az évezredek hosszú során. Minden nemzetnek voltak szabadsághősei, kiknek alakját az eszme tette halhatatlanná, hogy az eszménykép dicsőségében örök példaképpen világosítsák meg a nemzet utjait. Minden kornak megvannak az ő szabadsághősei; a nemzedékek újabb és újabb szabadsághősöket helyeznek el nemzetük Pantheonjában. Minthogy a szabadság-eszmének magának is vannak fejlődési etapjai, annak mélységét, áthatottságait, marandóságát a kor felfogása, az uralkodó életprincípiumok határozzák meg, ezért a szabadság-eszme is csak relatív valami, ki van téve az idők folyamán átforgató korszakok változékonyosságának. Abszolút ideállá így a szabadsághős és a szabadságtett is csak az idők hosszú folyamán kristályosodik ki, ha az idő elfogulatlanságában azzá igazolja.

Mert szabadsághős az is, aki fajtestvéreinek felszabadítását arra használja fel, hogy azokat saját reakciós autokrata elnyomásába igazhassa. A történelem lapjain nem ritka jelenség ez.

Történt és történik visszaélés a szabadság-eszmével is, mint minden szép, nemes és ideális eszmével. Gyakran lett a szabadságból — szabadosság az emberiség keserű kiábrándulására.

Az emberi gyarlóság gyakorlati tükrében sok szintiszta ideál homályosul el...

A zsidó nép szabadság-ideológiája merőben eltér attól, amit más népek annak neveznek. A miczrájimból való kivonulás elsősorban a vallásszabadságot jelentette a zsidó nép számára, minthogy faji és népi mivoltába is elsősorban csakis vallásszabadságán keresztül juthatott vissza. Az erkölcsi súlyos fertőjéből is csak a vallásparancsolta tisztasága által emelkedhetett fel, saját kulturájának alapvető ígééhez is valláskulturája segítette. A külső bilincsektől való megszabadulásnak örök nevezetességű órájában is a lelki felszabadulásért rebegi Izrael népe hálaimáját, mert érzi, tudja, hogy a zsidó szabadságideál nem az emberi szenvedélyek zabolátlanságában, nem az emberi akarat korlátatlanságának biztosítottságában nyeri megtestesülését, hanem a jónak, a nemesnek érvényre juttatását, a Tóra igazságok életprincípiumainak szabad gyakorolhatóságában kell kielégülését megtalálnia. A zsidó öröktörvény hamisíthatatlan szellemének kellett a legszélesebb zsidó néprétegekbe áthatolnia, hogy csakis ezáltal emelkedhessen a szabadság-eszmétől örömtelül felszabadított nép az igazi szabadság-eszme megtisztult atmoszférájába. Levette a zsidó nép az Egyiptomban ráerőszakolt fizikai láncokkal együtt az emberi alantas szenvedélybilincsek vasmarkolatait is. Ez jelentette számára az erkölcsi megújulás-feltételezte igazi szabadságát, amely magasztosságában az egymást jelelő, végnélküli generációk előtt, évezredek múltával is, eredeti glóriájában tündököl...

Leáldozott a zsidó szabadságideálnak. Saját testünkön, lelkünkön érezzük, hogy: „bechol dojr vodajr ajmdim olenü lechálajszenu...” Minden generációban megsemmisítésünkre törnek. Érti ezt a sajnálatos igazságot népünk minden fia. Látja a demokratikus Románia minden

zsidója csak úgy, mint a Hitler-Németországban lakó hittesvérünk; érzi az osztrák zsidó, mint a magyar, már már Amerika sem kivétel ezen a téren, mintha nem az összes népek kulturája, nem az ősrégi zsidó kultúrából fakadt volna! A meghamisított nácionálisizmus, az elferdített „keresztényi szeretet” így tartja ezt emberiesnek. Szomorú karkép, hogy még ma is karriert jelent az antiszemizmus egyéneknek és politikai pártoknak. Még ma is népszerű a zsidót üldözni, büntetlenséget biztosítani zsinagógák rombolása, Tóratekercek nyilvános megbecsmerése. Vallásszabadságunk törvénye irott malaszt, vallásbiztonságunk a jövő zenéje.

A zsidó nép szabadsághőseit, dicső múltjában és sivár, de reménytelen jelenében is, nem a kardok, lándzsák, vagy modern öldöklő fegyverek szerencsés forgatása jellemzik. Izrael népének heroszai szellemi fegyverek gazdag arzenáljából merítik dicsőségüket, mert felvértezettek a zsidó Tan, a zsidó Igazság mindent átfogó, soha el nem muló örökigével. Ezzel harcoltak a múltban, ezzel küzdenek a jelenben egy jobb, egy szebb szabadságideálért. Örök szimboluma a zsidó szabadságnak a pészach magasztos ünnepe, mert minden üldözletész igazolja népünk acélosságát, elpusztíthatatlanságát, örökéletűségét, mert: „Hakodajs bo-riuch hü macilénü mijodom...”

Juniusra halasztották a rabbivizsgákat

Szabadságolják a zsidó ujoncokat a pészachi ünnepek alatt

Bukarestből jelentik: Április 5-én és 6-án tartották meg a kultuszminiszteriumban a rabbik nyelvvizsgáját, amelyen Wézel Albert orth. központi irodai elnök is résztvett. Különös és eredményes működését nagyban támogatta és elősegítette dr Niemerover szenátor főrabbi is. 27 jelölt állott a kultuszminiszteriumban a bizottság elé, kik közül valamennyien átmentek a vizsgán. Voltak olyan jelöltek, akik valósággal irapították a bizottságot, kiváló román nyelvtudásukkal. Kár volt, hogy sokan elmaradtak olyanok, akiknek meg kellett volna lenniük, mert rossz benyomást tett távolmaradásuk és különféle magyarázatot fűztek hozzá. Csak nehezen voltak az illetékesek rábirhatók arra, hogy újabb nyelvizsga terminust tűzzenek ki azok részére, akik távolmaradtak.

A pótvizsga valószínűleg június hó végé felé lesz. Wézel Albert főrabbi felkéri az összes még le nem vizsgázott rabbijelölteket, hogy saját érdekükben igyekezzenek buzgalommal a román nyelvet elsajátítani és a kijelölt újabb terminus napján vizsgára megjelenni, mivel azok, kik akkor sem jelennek meg, többé halasztást nem kaphatnak.

A szombat és ünnepnapokon való írás felmentése tárgyában is tárgyalt az illetékes fórumokkal Wézel főrabbi, s némi remény

van arra, hogy ez a kérdés kedvezően lesz elbíráva. Egy magas állású, kormányhoz közelálló férfiú hathatós támogatást ígért.

A szubvenció mielőbbi kifizetésére is remény van. Nemcsak a múlt évi segély kifizetését, hanem a folyó évi első negyedre esedékes részt is kifizetni ígéri. A kiutalás már megtörtént.

Egyidejűleg lépéseket tett a központi iroda elnöke az irányban is a hadügyminiszteriumban, hogy a zsidó ujoncok bevonulását a pészach utáni időre elhalasztani engedélyezzék. Ugyancsak azon zsidó katonákra, akik szabadságon vannak és az az ünnep bejejezése előtt lejár, a szabadságukat meghosszabbítsák az ünnep utánig. Végül, hogy a zsidó katonák, esetleg az időközben bevonuló ujoncok is a teljes pészach ünnepre szabadságot kapjanak.

A Központi Iroda eme intencióját erősen támogatta a nagyváradi orth. hílközség is és ennek eredményeként a hadügyminiszterium utasította az ezredeket, hogy az április hó 15-én bevonuló zsidó ujoncokat a pészach ünnepekre kilenc napra ép úgy szabadságolják, mint a régi katonákat.

Május 2-ára különben össze lett hívva a központi irodai 50 tagu választmány is. Ennek legfőbb tárgysorozati pontja a központi székhely kérdése lesz.

A történelem igazságtalanságai

Ha egy néppel igazságtalanság történik, rövidebb-hosszabb idő után elégtételt vesz magának a sérelemért. A folt, amely népi becsületén esik, nem maradhat megtorlás nélkül és ha a megtörtént gyalázkodást nem is lehet iöbbé megnemtörténté tenni, elégtétellel veheti tudomásul az utókor, hogy elődei nem hagylák magukon száradni a becsstelenséget. A zsidóság azonban tragikus történelmi és strukturális adottságánál fogva az utóbbi évezredek alatt még egyszer sem volt abban a helyzetben, hogy úgy alakítsa a történetét, amint azt népi karaktere megkívánta volna. Sohasem volt ez idő alatt abban a helyzetben, hogy a rajta esett gyalázkodásokat megtorolhassa és elégtételt vegyen sérelmeiért.

Mindent el kellett tűrnie. Inkvizíciót, pogromot, máglyát, vérvádat. Azonban az elégtétel sem maradt egészen el. A zsidóságnak, mint szélszórt népnek nem volt ugyan alkalma, hogy ezt önmagának megszerezze, de a történelem — ha kissé későn is — mindig igazolt bennünket. Inkvizíció, pogrom, máglyán és vérvádon keresztül, minden esetben győzelmet aratott a jozan értelem.

Lerögzítünk itt néhány apró történetet, melyek legékesebben tesznek tanúságot amellett, hogy miként alakultak a legjelentéktelenebb és ártatlan történetek óriási méretű katasztrófákká.

1389 április 18-án történt, a peszách egyik utolsó napján, hogy a zsidónegyed uccáján, ahol az apró gyermekek játszottak egymás között, egy főpap kíséretével vonult végig és a játszó gyermekek, akik egymást kövekkel dobálták, véletlenül a pap kezébe lévő feszületet találták el. E „szentségtörés” annyira kihozta sodrából a főpap kíséretét, hogy a helyszínen megöltek néhány gyermeket. Egy németországi kis városkában történt az eset és még aznap este, amidőn a sötétség beállott, ezer zsidó holttest borította az uccák utjait. A felizgató tömeg megtámadta a zsidó negyedet, felégette a templomokat és Tóratekerceket és halomra gyilkolta a helység minden zsidó lakóját. A zsidó rabbi és környezete maguk emelték gyermekeikre és feleségeikre késeiket, hogy megóvják őket a legbecstelenebb gyalázkodásoktól. Majd önmagukkal is végeztek. Alig vert fel valamelyes port a történet. Csak az idegen országbeli testvérek szakították meg ruháikat.

Jellemző képet nyújt ez a másik történet arról, hogy mennyire ki volt minden időben szolgáltató a zsidóság a többségi népeknek. 1639-et irtak Rómában, amidőn egy zsidó, a ghettón kívül arról tanácskozott egy római pappal, hogy milyen feltételek között engedni kikereszletelni két gyermekét. Egyik kikötése azt lett volna a zsidónak, hogy maga a pap vállalja el a keresztapaságot. Ennyi „szemérmertlenséget” azonban már nem bírt el a római pap engedékenysége sem. A zsidó eretneket letartóztatta és gyermekeit katonákkal hozatta el a ghettóból. A kikereszletelés megtörtént. És a zsidó apa háborgó lelkiismeretével évekig ült a börtönjeges pincében.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölteinek.

CRIVENICA

orth. **בשר של פסח** pensiója május 1-től nyitva. **OLCSÓ ÁRAK!!!** Finom konyha!! Kitűnő üdülőhely!!
Pospektust küld:
ENGEL M. József

1721. szeptember 30. A kolnidre ájtatos melódiája cseng ki a mährisch—osztraui zsinagóga falai közül. A hívők bünbánatosan tördelik az ég felé kezeiket, amikor egy garázda ittas pap ront be a templomba és káromló szavaival zavarja meg az áhitatot. Három zsidó férfi el akarja távolítani a gyalázkodó papot, azonban ez olyan ellenállást fejtett ki, hogy a dulakodás közben megsérült. Ennek következménye egy nagyon kínos per lett, melyben VI. Károly császár egy elremitő ítéletet hozott: A mährisch—osztraui zsinagógát hilközsége költségére lerombolták. A három zsidót, ki templomának meggyalázását nem tudta némán végignézni, iszonyu meavesztőzötéssel hurcolták végig a városban és állítottak pelengére. Kettőt közülök tálisz és tephilinben megeskettek, hogy soha az országba vissza nem térnek. Homlokukra egy R. betűt égettek bele ismertetőjelül és 36 botütés elszenvedése után, kitoloncolták őket az országból. A harmadik zsidó szintén megkapta a 36 botütést és két évi kényszermunkára ítélték.

Azonban ennek a kornak mégis volt egy „igazsága”. Az ítélték ugyanis az ítéletben előírt 15 botütés helyett 36 botütést kaptak és az R. betűt, melyet a zsidók hátán ítélt a császár beégetni, a homlokukra süttették szégyenfoltok, továbbá más hasonló szabálytalanságok. Amidőn tehát a mährisch—osztraui zsidóság az ítélet igazságtalan végrehajtása miatt a császárhoz fordult, a császár a szigorú bírót megdorgálta, mivel a panaszok jogosak voltak. Oly időben történt ez, midőn béke és igazság uralkodott...

בשר של פסח

A vese, hólyag, epe gyomorbántalmak egyedüli biztos gyógyszerere a

paplamási „Lithynia” gyógyviz
üdit, gyógyít.

Kapható mindenütt.

Központi lerakat: **ORADEA**,
Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176.

Szagtalan rasol borotválóport és mindenféle gyertyát legolcsóbban szállít a

DELTA
gyertya és
vegyszertár
DEJ.

Kitűnő **בשר של פסח** házi koszt kihordásra és nagyon **OLCSÓN** ugy husvétkor, mint egész éven át kapható. Ugyanott lakás is bérelhető. — Cim: **özv. Berkovits Májerné**
ORADEA, Kapucinus-u. 19.
ajtó jobbra 14.

MERCUR

E Leszállított árban
és legszebben
R Fest, Tisztít, Mos
C Felvételi üzlet:
U Sas-passage
R és Kolozsvári u. 1.

Megnyilt a Tel-Avivli mintavásár

Tel-Aviv. — Április 7-én nyílt meg Tel-Avivban az 1932-es mintavásár, mely a palesztinai és közelkeleti országainak termékeit állítja ki. A vásárt Sir Arthur Wauchope palesztinai kormányzó nyitotta meg mintegy 2000 meghívott vendég jelenlétében, akik a szomszédos államokból és Európa, valamint Amerika leglátványosabb országaiából is eljöttek, hogy meglekintsék a zsidó Palesztina nagyszerű munkáját. A vendégek, igen előkelő politikusok és szervezetek képviselői, ünnepi ruhákban igen imponzans képet nyújtottak a vásár megnyitó csarnokában. A mintavásár csarnokának ormára 24 ország zászlódiszét vonták fel a megnyitás órájában. Hivatalos értesítések szerint a következő államok kormányai képviseltették magukat e megnyitón: Palesztina, Egyiptom, Anglia, Schweiz, Oroszország, Cyprusz, Románia, Bulgária és Lettország. Ezenkívül az angol kereskedelem legexponáltabb képviselői.

Egy dobudzsai zsidó kereskedő megrendítő tragédiája

Bukarest, április 15. — Szerdán reggel a dobudzsai Izmail városban tragikus öngyilkosság történt. Zissmann Salamon mérsáros a Dunába vetette magát és meghalt. Zissmann hosszabb idő óta huskereskedéssel foglalkozott és husszállítója volt a különböző városi és állami intézményeknek. Az utóbbi időben ezek az intézmények következetesen nem fizették tartozásaikat. A jómódu kereskedő emiatt nap-nap után egyre jobban lezüllött anyagilag s utóbb már arra sem volt pénze, hogy a levágtatáshoz szükséges állatokat megvásárolja.

Szerdán hajnalban öt órakor szokás szerint elment a vágóhidra, majd néhány percig a Dunaparton sétált. Egy adott pillanatban ledobta kabátját és kalapját és a vízbe vetette magát, amelynek hullámai között azonnal eltűnt. Zissmann nős ember volt, aki családján kívül még hugairól is gondoskodott.

Az öngyilkos köztisztületben álló becsületes és lelkiismeretes kereskedője volt a városnak.

Bukarestben megnyílt a palesztinai termékek mintavására

Bukarest. — Lapunk más helyén megírtuk, hogy Bukarestből 100 parlamenti képviselő indult utnak április 21-én Tel-Avivbe, hogy ott a Román állam képviseltében meglekintsék a palesztinai vásárt. Ismeretes ugyanis, hogy Romániát igen szoros gazdasági kapcsok fűzik össze az új zsidó országgal, minthogy évenként sok száz millió leire rug azon termékeknek értéke, melyet Palesztinából részint hazai szükségletekre, részint idegen országokba való exportálásra behoznak. A további kereskedelmi kapcsolat kiépítése céljából egy bizottság ült össze, melynek elnöke Dr. Adolf Bernhard a romániai cionista szervezet elnöke, tagjai pedig Richard Franasovici volt belügyminiszter, Osiceanu, a kereskedelmi is iparkamarák elnöke, Samuel Gutnick és Alimănesteann asszony, a román nők szövetségének elnöknője. A bizottság tanácskozással párhuzamosan Bukarestben a Bărătei ucca 3 szám alatt izléses pavilonokban vannak kiállítva a palesztinai kereskedelmi és mezőgazdasági termékek. A mintakiállítás Adolf Bernhard elnök nyitotta meg, aki érdekes beszédben mutatót rá Palesztina kereskedelmi jelentőségére, méltatta a román kormányt az a lépését, hogy a tel-avivi mintavásáron külön pavilont állított fel a román termékek számára. A kiállításon igen tekintélyes román politikusok jelentek meg és lelkes szavakban fejezték ki elismerésüket a palesztinai zsidó munkával szemben. Nimmerower főrabbi köszönetét fejezte ki a román hatóságoknak, azért a készséges támogatásért, amelyben a mintavásárt részesítették. A mintavásár elnöksége hódoló táviratot küldött az uralkodóhoz. A kiállításon híres palesztinai borok, eukaliptusz narancsok, méz, olajbogyó, növény olajtermékek és keleti művészeti tárgyak vannak kiállítva.

Figyelem! Ujdonság!

בשר של פסח Chomec-mentes poudert és fogpor kapható. Vidékre utánvétellel
GOLDMANN MÖR
ORADEA, Kapucinus-ucca 19.

Közkívánatra **hogy mindenkinek alkalmat adjunk kevés pénzért jó árut vásárolni, olcsó szövetségünket kiegészítve**

FRESKÓSZÖVET-VÁSÁRRAL

végző terminusként május hó 15-ig meghosszabbítjuk. Használja fel az alkalmat!

DEUTSCH POSTTÓÁRUHÁZ

Kérjük a címre ügyelni! Str. Avram Iancu (volt Kossuth-ucca) 1. Sas-palota. Tekintse meg raktárunkat!

Zsidó-Párt - Magyar-Párt

Utóbbi időben illetékes helyről enyhe szemrehányásokat kaptunk arra vonatkozólag, hogy a Zsidó Párt állandóan harcol a másik kisebbségi párt ellen. Talán ezredszert kell megismételjük, hogy pártunk egy pillanatra sem gondol arra, hogy a magyarsággal ujjal huzzon. Jól tudjuk és élénken érezzük, hogy a romániai kisebbségeknek össze kell fogni, ha azt akarja, hogy ne legyen kitéve állandóan a többségi nemzet elnyomó politikájának. Erejüket nem arra kellene fecsérelni, hogy egymást támadják, hanem arra kellene összefogni, hogy egymást támogassák.

Nem is írt van a baj. Hanem ha teljes objektivitással kezeljük a kérdést, meg kell mondjuk, hogy a bajt az okozza, hogy amikor a Zsidó Párt hozzákezd intenzívebb propagandájához, abban a percben a Magyar Párt is akcióba kezd — ellene. Illetőleg, hogy teljes szabadsággal fejezzük ki magunkat, nem a Magyar Párt, hanem a magyarpárti zsidók. Nemrégiben a Zsidó Párt taggyűjtési akciót kezdett a megyében. Abban a pillanatban megjelent a Magyar Párt kommunikéje, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a zsidókat, akik magyarok, elvegyük tőlük.

Ha meg bármily választásról esik szó, akár parlamenti, akár városi választások, akkor a Magyar Párt nemcsak hogy nem kereste a békés együttműködés útját, hanem mindig azon mesterkedett, hogy teljesen elhomályosítsa a Zsidó Párt jelentőségét és a közvélemény előtt, mint egy erőszakolt és csak személyi ambíciók kielégítésére szolgáló mesterséges melegházi politikai növényt állítsa be. Nem pedig a zsidó népi lélek mély talajában gyökerező életerős magnak, mely kiterjedésszerűen él a földön.

Ít van az eredendő hiba. Erre kellene

egy békés alapot találni. Elvégre mi zsidók nagyon bebeszélte nép vagyunk. Többek között beképzeltük magunknak azt, hogy elég értelmesek vagyunk ahhoz, hogy disztingváljni tudjon minden egyes felnőtt zsidó, hogy hova akar tartozni? A Zsidó Párt csak olyanokat tud meggyőzni, akiknek hajlandósága és beállítottsága közel áll a párt célkitűzéseihez. De meggyökeresedett régi elvet vallók között a legfényesebb szónok sem tudhat eredményt elérni. Hagyják a magyarpárti zsidók a mi propagandánkat szabadon érvényesülni, ne támadják azonnal a Zsidó Pártot, ha dolgozni akar. Ne tiltakozzanak az ellen, hogy mi „elcsábítjuk” a zsidóságot. *Hagyjuk a meggyőzést szabad úttá és ha ez így lesz, akkor nincsen semmi akadálya annak, hogy a két kisebbségi párt egymás mellett, egymást támogatva harcoljon az elnyomott kisebbségi jogokért.*

Mi nem akarunk harcolni a kisebbségek között. Nekünk szükségünk van az erős és megszervezett Magyar Pártra. De csak úgy, ha barátokként kezeljük egymást. Nem mint ellenség. És ennek a baráti jobbnak őszintének kell lenni. Mi

csak egyet kérünk. Hogy a zsidóság között szabadon agitálhassunk pártunk érdekében. És ne ütközzünk össze lépten-nyomon, a magyarpárti zsidók tiltakozásával. Mi nem akarjuk elerőszakolni, vagy elrabolni a meggyőződéses magyarpárti zsidókat onnan, ahova szívük, vagy tradíciójuk huzza. De véleményszabadság ellenébe ugyanezt kérjük. Sőt követelni is jogunkban áll.

Békés megértést akarunk mi is a két párt között. Békejobbot nyújthatunk és haladhatunk egyvonalon kitűzött céljaink felé. Csak az a kikötésünk, amit fentebb részletesen vázollunk. Ha ezen az alapon találkozhatunk, akkor semmi akadálya annak, hogy a romániai két nagy kisebbség közös munkával és közös akarással ki-harcolja mindazon jogokat, amelyeket a békeszerződések, az ország alkotmánya és a józan realpolitika biztosít számukra.

Viribus unitis lehet a jelszavunk, de csak abban az esetben, ha az intenciók tisztasága és a megfontolások mérlegelése vezeti lépteinket és nem önzés, vagy kicsinyes megalkuvás, amely végeredményben azok pozícióját erősíti, akik minden kisebbségi megmozdulás ellen vannak és azok elgáncsolása képezi politikai céljaik egyik végpontját.

Kisérlelje meg szerencsését egy állami osztálysorsjeggyel!

Főnyeremény **10.000.000** lei.

Egynyolcadsorsjegy **125** lei

Minden második sorsjegy nyer.

Biharmegyei és nagyváradai főelárusító:

Dácia Bank Rt. (Menetjegyiroda) Alapította Kiss Dávid

Évtizedeken keresztül bebizonyosodott az általunk kifizetett rengeleg és nagy nyeremény által, hogy

KISS SZERENCSEJE NAGY!!

A sorsjegyeket postán vagy utánvétellel is küldjük.

AZARJAH SZÉDERE

Irla: CSERMELY GYULA

Elmondom a történelét annak, mint jutott feleséghez annak az Azarjahnak fia, Elázár. S ha nem is hiteles ez a történet, de tanulni azért tanulhatunk belőle. Hogy aki tiszteli az ő szüleit, megtalálja boldogságát már e földön is.

Rabbi Elázár, Azarjah fia — az a bizonyos rabbi Elázár ben Azarjah, akiről megírja a peszachi Hagadah, hogy többé-magával Bené Berák nevű városban ülte meg a Peszach ünnepét és egész éjszaka, késő reggelig mesélték az Egyiptomból való kivonulás csodás történetét, — nos, ez a rabbi Elázár ben Azarjah tizenhét-tizennyolc éves korában még nem volt rabbi, hanem tanuló. Ottthon ült és tanult és készült a hivatásra, mely rá várt; hogy egyik fáklyája legyen népének és világitson nemcsak a jelennek, de az utána következő évezredeknek is.

Nagyon istenfélő, nagyon erkölcsös fiu volt; az az erkölcs töltötte meg lelkét, melyet a Tóra szent tanaiból magába szívott.

Mikor közeledett a napja, melyen betöltene tizennyolcadik évét, így szólt hozzá az atyja, ki egyszerű, jámbor kis kézműves volt:

— Fiam, a mi bölcsseink azt mondják: ben semóno ószer lachupa, tizennyolc éves

korokban nősüljenek meg Izráel fiai. Tehát kérlek, — bűnbe ne essem, mondván, — mint Isten kérte Abrahám atyánkat: lech lecho méárcechó umimoladtechó, hagyd el szülőhelyedet, fiam és nézzél szét a városokban, hogy nőt találj.

— Bocsáss meg, atyám — válaszolt erre a fiu, — de én terád bizom, hogy nekem nőt keress. Ha magam mennék keresni, még megeshetne, hogy csak énnekem tetszenék, de tenéked tán nem tetszene a kiválasztott nő. Te elleneznéd a házasságom, mert tapasztaltabb és bölcsőbb vagy nálam, engem pedig elvakíthatna a vágy, ragaszkodnám a nőhöz, tilalmad ellenére is, atyám és vétenék a parancsolat ellen, mely azt mondja: tiszteld az atyádat. Tehát te válassz nekem feleséget, atyám; én vakon is elfogadom, akit majd te szemelsz ki számomra asszonyul, hogy ezzel is teljesítsem a parancsot: tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszan tartson életed a földön.

Az öreg Azarjah erre meghatottan megölelte a fiát, azután bement a műhelyébe, ott imádkozott. Mert nemcsak a templom: templom, nemcsak az iskola is templom, de templom a műhely is, ahol dolgozunk.

— Istenem, teremlőm! — így fohászodott fel Azarjah az éghez, — én egyszerű ember vagyok, egyszerű szavakkal könyörgök a kegyelmedért, Atyám. Én elmegyek,

hogy asszonyt keressék a fiamnak, ahogy Elázár elment, hogy asszonyt keressen Abrahám fiának, Jiccháknak... Te meg jutalmazd meg azt a jó fiút azzal, hogy olyan asszonyt találjak a számára, aki boldog lesz.

Elaludt és megálmodta, hogy Peszách estéjén fogja megtalálni a keresett nőt.

Elbucszott fiától és megkezdte asszonykereső útját.

Peszáchrá Bené Berákba ment. Megszállt egy fogadósnak a házában, de este, mikor a gyülekezetből, ahol imádkozott volt, hazafelé tartott, eltévedt a kanyargós utcákon. Sikátorból ki, sikátorba be, de sehogysem talált rá a házra, melyben várt rá a széderesti asztal.

Nem is gondolt a műhelybeli álmára, csak aggodalmasan felnézett az égre: — Uram, teremlőm, már most hol lesz az én széderem?

Egyik sikátorban valami különös történet. Egy ember jött ki a házából, egy-egy égő gyertya a két kezében és hangosan belékiáltotta a sötétbe: kol dichfin jészé vejéchol, kol dicrich jészé vejífszoch! Aki éhes, jöjjön és egyék, akinek nincs hol leülni a széderhez, az jöjjön be és üljön le én nálam!

Az öreg Azarjah megdöbbsent; ilyet ő még sohasem tapasztalt. De még fel sem ocsudott, még magához sem tért s már

Legszebben fest, tisztit I.V.O.

Oradea, Uri-ucca 1, Mészáros-ucca 4. (Royal-kávéházzal szemben) és Uri-ucca 34. :: Telefon 5-53.

Pészachi ének

Pészach első estjén millió és millió ajakról száll fel az ég felé a törhetetlen hit és meggyőződés himnikus hitet tevése. „A megőrzések éjjele jel arra, hogy a jövőben a Magasságos eljön újra.” A héber kifejezés „ki vau jovau” kifejezést használja, ami úgy értelmezendő, hogy eljön, mert el kell jönnie. A körülmények kényszerítő ereje, vagy Izrael egyetemének sürgető vágya, óhaja fogja-e az eljövettel inszenálni? Mindegy. A Magasságos el fog jönni, mert „ki vau jovau” el kell jönnie.

Akármilyen hosszú, kegyetlen és véget érni nem akaró volt is az elmúlt tél, immár Istennek hála véget ért. Teljes pompájában bontakozik előttünk napról-napra az ígéretes tavasz, tavasz, amely a lelkek felszabadulását, amely a tesnek a megköttetés alóli feloldoztatását hirdeti, amely évek — és óh mily kegyetlen esztendő egymásutánja — és évtizedek után első ízben jelenti azt az egész emberiségnek, amit az emberiség fantáziája, szikrák alatt lappangó akarata, elfojtott sóhaja és reszelő indulata e várakozásokkal terhes tavasszal, ennek a tavasznak fogalmával összekapcsolt.

Dalt szeretnénk énekelni a Pészachról, arról, ami szervesen együvé tartozik a Pészachal, a felszabadulásról, a szabadságról és a szabadság bibliai hatalmas szimbólumáról: a felemelt karról, arról a felemelt karról, amelyet az ősök Egyiptomból való kiszabadulásokkor a Magasba lendítve, az Égre emelve tartottak, jelezvén vele, hogy csak a szabad ember tarthatja fel karjait, mert a rabszolgaét, a megköttött emberét a béklyók és bilincsek terhe visszahuzza a földre és csak az a kar tud a magasba lendülni, amelyet nem szorít össze rabszifjának fájó szorítása.

A nagyvilág gazdasági drámája — s ma ez az egész világ szenvedésének egyetlen oka — felívelt a csúcs meredekjére, hogy onnan minden fizikai törvény és minden nemzetgazdasági elv szabályainak alátvetvén magát, a megoldás felé közeledjen. Még nem látszik tisztán a megoldás mi-kéntje, senki sem tudná megmondani az elkövetkezendő hetek és hónapok eseményeinek egymásutánját, de mindenki érzi és

tudja, hogy sem államok önzésén, sem az arany merevségén, sem érdekek hajlithatatlanságán nem fog már mulani a bekövetkezendő megoldások megbékülése.

Csak egyet: tavaly ilyenkor még nem következtek be a középeurópai bankösszeomlások, még rendíthetlen szilárdsággal trónolt ipari koncerjének zenithjén Kreuger, a világ hivatallan vezetői még nem ismerlék fel és nem ismerlék el azt, hogy a Csendes Oceántól a kamcsatkai kénbányáig egyetlen hajón evez mindenki: a pusztulás hajóján. Ki gondolt még tavaly ilyenkor arra, hogy itt egy világpánik van, amely senkit sem kímél, amely előbb-utóbb, ha meg nem állítják, mindenkit leterít? Még gőgösen uralta a megnemértés atmoszféráját a Young terv, a jóvátételek, az arany kapzsi teaurálása és immár egy esztendő elég volt arra, hogy csak mint ködök homályán emlékezzünk vissza a Hoover moratóriumra, az angol font megszedülésére és arra a töméntelen tervre, csalóka kilátásra, halvaszületeti eszmére, amely a világnak új arculatot kívánt adni.

De ha lassan is, ha gonoszokodva is, ha a megérteni nem akarás gőgjén keresztül villogva és lehurrogva is, de jelentkezik a cél: meg kell oldani a világválságot, fel kell szabadítani az emberiséget a szenvedések, a munkanélküliség rabsága alól és vissza kell adni az embert, vissza: önmagának.

Hogyan fogják a válságot megoldani? Moratóriummal? Békerevizióval? Dunakonföderációval? Államszövetségekkel? Pillanatnyilag, mikor a kész terv kibukkan az agyvelők megsejtéseiből, talán érdekes lesz, talán szenzációs lesz, de ma: teljesen mindegy. Mert az tény, hogy úgy fogják megoldani a világválságot, ahogy meg kellett oldani, mert másképp a világválság meg nem oldható... Ha féltervekkel, ha „kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon” elvekkkel, ha kompromisziumokkal akarják a válságot megoldani, nem fog sikerülni, mert csak az igazi megoldási mód vezethet az új élet felé, nem pedig félmegoldások, vagy mesterkelt tákolmányok próbálgatózásai.

Bármennyire is köd takarja ma még az eljövendők látképét, ha sóvárgó milliók reményvesztettségének érzése kíséri is a kon-

ferenciák, tanácskozások és népszövetségi akciók meddőségének gyávaságát és fondorlatait, él azonban bennünk a biztos tudat, a kiirihatalan hit, hogy a válság talán hamarabb is, mint azt események folyamatainak tempója sejtetni engedi, helyet fog adni újra a munkának, a megbékéltetés szellemének és a lelkek kiengesztelődésének.

A zsidó szellem, a zsidó hit a megpróbáltatások keserű éveiben az elmúlt szörnyű évtizedek katasztrófái és összeomlásai után — nem a kéthetenként megnyilatkozó potentátok sajtóinterjújára alapítja az elkövetkezendő jobb időkben való szilárd hitét. Nekünk az események és az idők forogtatagában lehult a tudatlanság máza, a tehetetlenség leple, a tanácstalanság lár-vája és az alkotni nem tudás álcája, többé embereknek nem hiszünk, ha akár a washingtoni Capitolium torzmosolya hirdeti is az optimizmust, vagy ha a moszkvai Vörös Palota hirdeti az ether sugarain keresztül messze a magaparanccsolta Jövőt, mint az Idők jóslatát. Mi valljuk és tudjuk, hogy „Eljaun ki vau jovau”, nem gyarló emberi agyak furfanga és melldöngető „békés szándéka”, vagy tanácskozásaiknak agyszüleménye fogja visszavezetni az emberiséget önmagának: hanem és csakis az „Eljaun ki vau jovau.”

Ezt hirdetjük most Peszachkor, azt a hitet szuggeráljuk a kalászerés havában a felszabadulás örömmünnepe a világ minden táján szétszórtan idegenül snyilódó „galuthos” Izraelnek. Tudjátok meg és halljátok meg, éreztétek meg és eszméljétek, hogy már utban van, hogy elindult és hogy jön, jön, sietve, hogy hozza a szabadulást, a megváltást, hogy elhozza szenvedéseink és nyomoruságunk végét, hogy elhozza a széderesti 4 serleg bor ígéretének beteljesülését: kivezettek, megmentelek, megváltalak és magamhoz veszek. „Eljaun ki vau jovau”, el fog jönni a jobb idők virradata, mert mi tudjuk, álljuk és valljuk: el kell jönnie... Izrael nem bírja tovább, nem bírja, mert az összeroskadó test elveszti az erejét... S a Gondviselés, amely évezredekden keresztül sujtotta, verte, hajszolta, de mindig féltő gonddal óvta, évezredek balsorsán keresztül is fenntartotta, kiállítását meghallgatta, utban van, hogy elhozza a bibliai ígéretek maradéknélküli beváltását... Eljaun ki vau jovau... Myb.

másodszor és harmadszor és negyedszer is hallotta, mindig más világtáj felé kiáltva: kol dichfin jészé vejéchol, kol dicrich jészé vejifszoch!

Erre azután odament az emberhez: — Én Azarjah Hamszatész (Azarjah, a kőfaragó) vagyok — mondta, — idegen vagyok a városban és nem találok haza, ahol megszálltam.

— Bóruich hábó, áldás a jövevényre — felelte az ember a gyertyákkal. — Tiszteld meg házamat mint vendégem és foglalj el helyedet ünnepi asztalomnál... Jöjj velem.

Szerény, de tiszta és ragyogóan világos kis szobába vezette Azarjáh, aki mikor belépett, egy fiatal leányt pillantott meg az asztal mellett, valami szentbetűs olvasmány fölél hajoltan.

— Móádím leszimchó, örömmünneped legyen az ünnep, — köszöntötte Azarjah a fiatal lányt.

— Chágim uzmánim leszózon, vigsgod legyen az ünnep és az emléknep, — válaszolta a leány és felnézett. S ekkor úgy látta Azarjah, hogy szép az a lány, mint Ráchel lehetett tizenöt éves korában.

A szertartás alatt a házigazda szomorú, szinte komor volt és fájdalmasakat pillantott a lányára, de úgy látta Azarjah, hogy a leány csak szenttelen, csak közönyös, de éppenséggel nem szomorú vagy komor.

Vacsora alatt megkérdezte Azarjah, miért tette a vendéglátó gazda, hogy kijött a ház elé a gyertyákkal és ott mondta el a hó-láchnó — a széder bevezető szakaszának — két mondatát?

— Egyszerűen azért, mert ha idebent mondom el, nem hallja meg senki a hívásom. Gyertyával meg azért, hogy lássa meg a jövevény, hol hívják. Így láttam az apámtól és így csinálom én is.

— Bocsáss meg — mondta Azarjah, — sok bölcsünk van, sok tanítónk, Izraelnek sok hivatott fáklyája, de mindegyik bent a szobájában mondja a hó-láchnót. Mi különös oka volt apádnak, hogy odakint mondja a ház előtt?

— Mi különös oka volt öneki, azt sohasem hallottam apámtól. Ő természetes dolognak találta, hogy ha már hívunk valakit, hát ne úgy hívjuk, hogy ne hallja meg. De énnekem már igenis, még más okom is van.

— S az mi?

— Mert akkor — felelte a gazda, — mikor megszületett a lányom s én jó férjért imádkoztam az Istenhez, azt álmodtam, hogy ne tegyek mást, csak az utcán mondjam el a hó-láchnót. S aki hívásomra bejön, azt Isten küldi a lányoméért.

Azarjah most másodszor is megdöbben. Saját műhelybeli álma jutott eszébe és elgondolkozva tündött el maga elé.

— Nős ember vagy-e, vagy özvegy? — kérdezte most hirtelen a gazda.

Azarjah sóhajtva válaszolt:

— Özvegy ember vagyok, már több mint három esztendő óta — felelte.

A házigazda egy könnyecpet törölt ki a szeméből. Ez az özvegy ember, Azarjah, bizony tul volt már az ötvenen, az ő virágszál lánya meg alig volt tizenöt éves.

Most meglepő esemény történt. A leány, ki mindedig hallgatott volt, most odalépett az atyjához és megszólalt:

— Ne szomorkodj, jó atyám — mondta. — Ha úgy döntesz, hogy álmod szerint cselekszel, én nem ellenkezem, én meghajlok előtted. Teljesitem ezzel is a parancsot, mely azt mondja: tiszteld az atyádat.

Az öreg Azarjah erre felugrott és hálsán nézett fel az égre.

— Ugyvan! — mondta azután a leánynak. — Isten küldött engem e hajlékba, te érted küldött ide, leányom, de nem azért, hogy magamnak kérjelek, hanem hogy a fiamnak kérjelek.

És elmondta a maga műhelybeli álmát és mindazt, ami megelőzte azt az álmot.

Ime, Elázár ben Azarjah házasságának története, hiteim. Nem hiteles történet, mert magam is csak kéziratban olvastam, de hát hol van az megírva, hogy csak a hiteles történet ér valamit?

HETI GLOSSZÁK

Két millió plussz

Hitler Adolf két millióval több szavazatot kapott a legutóbbi választáson, mint az első menelben. Hitler politikája lett talán egészségesebb, vagy újabb két millió ember kergült meg Németországban? Erre a kérdésre választ vár a világ. Mert nem elég az, hogy végeredményben Hindenburg lett a köztársaság elnöke, azt is tudnunk kell, hogy miért áll 13 millió ember egy frontba Hitler mögött. Vajjon honnan jött ez a két millió plussz? Ha alaposan tanulmányozzuk a kérdést, nem is olyan rettentő nehéz a kérdésre választ találni.

Tulhalmozott raktár miatt
mélyen leszállított árak

Hackmayer uri szabónál

A két milliót a kommunisták adták Hitlernek. Okos politikai taktikából. Mert, hogy Taelman a kommunisták jelöltje nem kerülhet be, az bizonyosnak látszott. De hátha Hitler? És ha Hitler, akkor mi célja van ezzel a kommunistáknak? Nagyon átlátszó a cél. Ha Hitler kerül a kormányrudhoz, akkor nagyon könnyű az egyik szélsőség kezéből kiragadni a hatalmat, pláne ilyen esetben, amikor lényegében és sok fontos kérdésben, amugy is egyforma a célkitűzés. Előbb Hitler és azután Moszkva. Ezért látta volna nagyon szívesen Moszkva, hogy az első grádicsra lépjen a német nép. Az első fokra mely a mélységek és konvulziók felé vezet lefelé, a pusztulás bizonytalansága felé.

Ezért a két millió szavazat. Ezért az „együtműködés”. Meg hogy a hitleristák közé került kommunisták megagitálják az elkeseredett munkanélküli németseget. Hitler két millió friss szavazatot kapott. Elég szomorú és nem nagyon biztató. Mert hiszen a német zsidóság szemponjából talán végeredményben teljesen mindegy Hitler, vagy Moszkva győz. A kámpóskereszt vagy az ötágú csillag! Ók, mi, zsidók valamennyien felörlődünk ebben a gigászi harcban. Akármelyik vinné el a győzelmi pálmát, a porondon mint legelső és legnagyobb halott a zsidóság marad. Ezért fáj nekünk a nyert két millió szavazat. Ezért!...

A zsidó erő és építés versenye

Huszonhét ország zsidó sportolói gyűltek össze e hetekben Tel-Avivban, hogy összemérjék erejüket nemes mérkőzéseken keresztül. Összejöttek a zsidó atléták — zsidó földön és izmos zsidó testük, a zsidó nemzet egészséges erejét dokumentálja. És a zsidó erő és izom mellett felsorakozik a zsidó építőmunka is. Ugyanebben az időben nyitották meg Tel-Avivban a nemzetközi zsidó mintavásárt, amely ékes bizonyossága annak a konstruktív győzelmes előhaladásnak, amelyet a zsidó teremtmény az utóbbi évtized alatt Palesztina földjén meglett.

Ennél a pontnál el kell, hogy némuljanak a kételkedők hangjai. Itt meg kell álljanak a kicsinyes legyintésre felemelkedett karok. Ennél a pontnál nem lehetnek kibuvó és csavaros okfejtések. Ez az építő és sport makkbiad mindennél többet bizonyít.

Ez megmutatja, hogy mire képes a zsidó fej és kar, ha alkotni hagyják. Ha nincsenek akadályok. Ha otthon és magá-

Már 3500 leiért
elegáns öltönyt készít

Hackmayer uri szabó

nak csinálja azt, amit tesz. Ha dolgozni engedik... Ha kezébe veszi az ekét, vagy felülhet a traktorok mellé és nyomába életadó sebként felszakad a dus anyaföld... A tel-avivi mintavásár és a sport Makkbiad, történelmi kockakövet jeleni a zsidó történelem új regenerálódó szakaszában. Itt mutatkozik meg legelőször az országművelés és ifjú generációink makkabeusi erőinek ujránövése.

Köszöntjük mi is huszonhét ország galuthjából összegyűlt ifjú Makkabeusainkat. Köszöntjük az egész világ galuthjából összegyűlt zsidó testvéreinket a tel-avivi mintavásáron. Köszöntünk benneteket mindnyáján testvérek!

Codreanu Palesztinába utazik

Április 21-én a román parlament 100 képviselője utnak indul Palesztinába, hogy a tel-avivi mintavásárt — amelyen tudvalevőleg a román állam hivatalosan is részt vesz — megtekintsék. A kirándulás a zsidó parlamenti klub kezdeményezésére történt és egyik igen érdekes mozzanata, hogy Zelea Codreanu is feliratkozott a kirándulók sorába. Vajjon mi célból? Vajjon mire kíváncsi odaát Codreanu ur? A zsidó építőmunkát akarja-e megtekinteni, avagy csak az utra kíváncsi, amely arra felé vezet? Mi félünk, hogy Codreanu nem fog jó üzletet csinálni ezzel a kirándulással. Félünk, hogy elveszti visszajövet a kenyérét. Mert nem hisszük, hogy vérmes antiszemita létére a jövőben is Palesztinába fogja küldeni a zsidókat. Ha meglátja, hogy egy palesztinai ut milyen jólétemény. Hogy mennyivel szebb ott az élet, az örök tavasz országában: Palesztinában, mint erre mifelénk. Már pedig, ha zsidóvért szomjazó ajkairól elhall a gyűlölet éneke, Codreanu ur soha többé nem fog a parlament falai közé jutni. Az ő számára csak addig teremnek „illatos” virágok, míg övve melől kicsillan a kés. És ha véletlenül az is megtörténne, hogy elfelejti multját és filozemita lesz a tel-avivi impressziók hatása alatt: hát őszintén szólva nem lesz

Szövegeim tartóssága
garantáltak

Hackmayer uri szabó

nagy gyönyörűségünk benne. Mert míg egy Barbusse és Gorkij előtt meghajlik a kulturvilág elismerése, addig egy Codreanu csak gunyos kacagást jelenthet. Jobb lesz Codreanu ur, ha el sem utazik. Mert mi nem vállalunk felelősséget az esetleges tengerparti szélütésekért.

Vásároljon

kalapot ROTH M. utódánál

Borsalino és Habig kalapokban nagy választék
Oradea, Piața R. Maria (Bémer-tér) 3.

1 mtr. francia mintás crepon **25 lei**

1 mtr. francia delén **29 lei**

1 mtr. ágynemű vászon . . . **20 lei**

1 mtr. selyem tuszor
minden színben **36 lei**

KOVÁCSÉKNÁL SASPASSAGE

1 mtr. ágynemű vászon
legujabb mintákkal **42 lei**

1 mtr. crep de chine
hibátlan, minden színben **99 lei**

1 mtr. tavaszi kosztümszövet **165 lei**

1 mtr. tavaszi kabátszövet . **175 lei**

Berendezés eladó

Megszünik a HÓFEHÉRKE Áruház

Szent László-tér, Sas-palota.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁSON

szencziós olcsó árakban kiárusítja teljes áruraktárát.

Eladásra kerülnek: Harisnyák, keztyűk, kötőllárak, reformnadrágok, női és férfi fehérneműk, zsebkendők, nyakkendők, ernyők, Bébé-cikkek, ridikülök, csipkék, szallagok, mindenféle rövidárak és rengeteg más cikk.

Fehér, fekete, piros —
avagy a német nemzeti
színek is zsidó eredetű

Enyje, enyje hát már ez is? Már ennek is ki kellett derülni? A német trikolor, a nemzeti büszkeség, a Schwartzweiszrot is? És ha már igen, miért kellett ezt nyilvánosságra hozni? És ki tette ezt a barbárságot?

Heinrich Léwy a vádlott. Ő áll a nemzetiszocialista vádpanasz előtt. A sajtó ráolvassa a vádat: hazudik. De Heinrich Léwy, aki egyszerű ember, bizonyít. Ő is olyan eszközökkel, mint az ellenfelei, a sajtó útján.

Az ellenfél érvei nem fontosak. Ugyanazt mondja el mindig. Akár üzletről, akár művészetről, akár tudományról és akár igazságról is legyen szó. Most is csak azt mondja, hogy hazugság, hogy nem igaz egy szó sem és ez az egész zsidó provokáció.

Ezzel szemben Heinrich Léwy így érvel: — Nem mintha olyan különös társadalmi fontossággal bírna az a tény, hogy a fehér-fekete-piros trikolor zsidó eredetű, de ha már így van, tartozunk ezzel az igazságnak. Én, mint vallás és nemzetkutató, aki egyik szerkesztője vagyok az „Archiv für Religionwissenschaft” című tudományos folyóiratnak, kötelességemnek tartom, hogy kutatásaimnak új felfedezéseit közöljem a tudományos világgal. És Heinrich Léwy hosszú elbeszélésbe kezd. A zsidóság 12 törzséről, amelynek mindegyikét külön szín szimbolizálta. Ruben, az első törzs: piros, Simon a második: zöld, József: fekete és Léwy a papitörzs három színnel rendelkezett. Sorrendben ezek így következtek: fehér, fekete, piros. És Heinrich felsorolja az összes színeket, szépen sorjában.

A színeket apró jelvény alakjában mindenki a mellén feltűzve hordta, — amint azt a Hitler-fiúk is teszik — és, a törzsek egésze egy zászlóval is rendelkezett. Így a Léwy törzsnek is díszes zászlója volt, amelynek színei, hogy német zamatossággal ejtsük ki Schwartzweiszrot volt. Ez a szín, amely előtt még ma is leveszi minden jó és fajnemes német honpolgár süvegét és áhitattal emeli rája szemét.

Hát nem kellemetlen ez kérem? Amikor ilyen szépen összeállította a német nemzetet ezt a három igazán esztétikus árnyalatot és a végén kiderül, hogy Izrael legzsidóbb törzsétől kölcsönözte ezt is.

Ej, sok kellemetlenséget okoznak ezek a zsidók sok-ezeréves történelmükkel. Mert még azt sem lehet állítani, hogy a lewiták sajátították ki a német nemzet dicső színeit saját használatukra. Bele muszáj nyugodni, hogy a német nemzeti trikolor és a lewiták törzsének színei rokonok. Sőt testvérek, csak hogy a lewiták hamarabb jöttek a világra...

— Vásárlásainál hivatkozzon a „Népünk” hirdetéseire.

Progromfelhívások
Bécs uccáin

Bécs, Óriási izgalmat okozott az osztrák főváros zsidósága között az a nem mindennapi provokáció, amellyel az ausztriai horogkeresztesek ismét progromra uszították a lakosságot. Az elmúlt héten embernegyságu óriás-falragaszok tűntek fel Bécs uccáinak falain, amelyen méteres vérvörös betűkkel a következő felírás volt látható: „Wenns Judenblut vom Messer spritzt...” és pár sorral lejjebb: „Wer wird etwas dagegen haben?”

Ami a plakátszöveget illeti, nem épen meglepő a nemzeti szocialisták e himnuszának kezdősorait a hirdetési oszlopokon is látni. A szöveget ismerik már sokan. Gondoskodott erről a sajtó. Ezuttal legfeljebb csak arról lehet szó, hogy nagyobb lélektani hatást akartak elérni, vértől csepegtő falragaszok útján. Van azonban egy másik oldala is ennek a hivatalos pecséttel ellátott progrom-plakát kérdésnek. Ismeretes ugyanis az, hogy a „Wipag” vállalat, amely bérlti a hirdetési oszlopokat és máskor igen szigorú cenzurát szokott alkalmazni, most ennek a véres szöveg felhívásnak helyt adott. Jóllehet a hirdetők túlnyomó többsége zsidó. A lázító tartalmú felhívásnak már következményei is mutatkoztak. Hétfőn este 30–40 fiatal kampókeresztespártiak indultak el Bécs uccáin és minden zsidó kinevezési járólót leigazoltattak, majd súlyosan bántalmazták. Az antiszemita csoport tervszerűen végzte a zsidóveréseket, mert minden egyes alkalommal olyan zártcsoportokká alakultak, hogy amidőn egy-egy áldozat a kezeik közé került, az ne tudjon megmenekülni. Számos ilyen excesszus történt a keddi nap folyamán is, anélkül, hogy a rendőrség beavatkozott volna. A zsidó hitközségek vezetősége erélyes intézkedéseket tett a falragaszok terjesztői ellen, úgy a rendőrigazgatóságnál, mint az igazságügyminisztériumnál és az ügyészségnél is megletta a feljelentést. A rendőrséghez és minisztériumhoz intézett átiratban a hitközségek követelik a zsidó polgárság fokozottabb védelmét a hatóságok részéről.

Padlólakkok,
poloskairtók,
háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolcsóbb beszerzési forrása!

Pontos figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünneppon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Orth. kóser

של פסח csokoládé

a besztercei orth. központi iroda, valamint a szatmári orth. rabbinátus felügyelete mellett és herchserjével készült.

Az orth. központi iroda főrabbi-tanácsának ועד הרבנים 365—932. szám alatt hozott határozata értelmében husvétra csakis kizárólag az általunk gyártott csokoládé fogyasztása engedélyezett.

Kapható: főzőcsokoládé, csemege csokoládé, tejcsokoládé elsőrangú kivitelben, kiváló minőségben és izléses csomagolásban

Reiter Béla és Fia
Cukorka- és csokoládégyár, Satumare.

Az év halottjai

A nagyváradi orth. zsidó hitközség Chevra-Kadischája minden év erev Rosch-Chodes Niszán napját, az évben elhunyt nagy zsidó halottak kegyes megemlékezésének szenteli. E napon a Chewrának felvett új tagjai bőltöt tartanak, felvonulnak zsidó halottaink sírjához és megtekinthetik a 200 éves Chewra nagyszerű vallásos, jóléti és szociális intézményeit. Az évszázadok alatt nem változott eme hagyományos szokását a Chewra az idén is megismételtette, melynek végeztéül este a nagy templomban Fuchs Benjámín főrabbi a hívek százai előtt tartotta meg egyidejűleg hatalmas gyászbeszédét az év halottjairól. A beszéd során méltatta az elhunyt nagyjaink ténykedéseit és kimerítő jellemrajzát nyújtotta a különböző országokban élt gaonjainknak. Megrázó szavakban ecsetelte ama súlyos csapást, melyet Izrael népe szenvedett pótolhatatlan nagyjainak elvesztése által.

Közöljük az alanti névsort, mely az elhunyt rabbik z. c. l. névsorát tartalmazza és melyet mi az elhalálozás sorrendjében állítottunk össze: R. Majse Deutsch Salgótarján, R. Avrohom Benjámín Jungreis Fehérgyarmat, R. Juda Grünwald Vaja, R. Avrohaom Juda Trutzter Negyed, R. Simon Ehrenfeld Nagymihály, R. Majer Shsüek Onod, R. Stajme Zalmen Ullmann Beszterce, R. Kalmen Weber Pöstyén, R. Benjámín Seidl Galanta, R. Jehuda Weinberger Negresti, R. Chojim Hager Oltinia, R. Refoel Breuer Anschaffenburg, R. Jehasua Spira Ribetitsch, R. Jecheszkél Lipschitz Kalisch, R. Jicchock Hager Bécs, R. Jaszef Chaim Sonnenfeld Jeruzsálem, z. c. l.

Meg kell itt végül emlékeznünk az oradeai Chewra két nagy halottjáról is, a Nagyváradról még gyermek korban elszármazott Herschkovits Albert new-yorki gyárosról, ki a Chewra kórháza részére két millió lelt meghaladó összeget adományozott a felépítélt szülde céljaira. Ugyancsak meg kell emlékeznünk a Chewra egy régi volt vezető emberének R. Szimcha Bródi, nagy talmudtudósnak elhunytáról, ki 95 éves korában Budapesten végezte be áldásos életét.

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld

posztóáruházában

Engross
Endetail

Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni

Bucuresti
Fióküzlet
Strada
Regala
20 szám

MOBILA
ORADEA MŰASZTALOSOK
SZÖVETKEZETE
P. REGINA MARIA
BÉMER TÉR. 2.

Putorai
VEZETNEK

OLCSÓSÁGBAN
SZÉPSÉGBEN és
MINŐSÉGBEN

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Szerda, Niszan 14, április 20. **עירב פסח**
תענית בכורים (Elsőszülött böjt).
עירוב תבשולין (Érov Távsilin).

Csütörtök, Niszan 15, április 21. **א' דפסח**
(Peszach első nap).

Péntek, Niszan 16, április 22. **ב' דפסח**
(Peszach második nap).

Szombat, Niszan 17, április 23.
שבת חול המועד

Vasárnap, április 24, Hétfő, április 25, és
Kedd, április 26-án **חול המועד**

Szerda, Niszan 21, április 27-én
שבועי של פסח

Csütörtök, Niszan 22, április 28-án
מוכר נשמות — אחרון של פסח
(Máskir).

Izrael négy pártja a Vörös tegernél és napjainkban

A midrás ecseleli nekünk azt a lelkiállapotot, amelybe őseink jutottak, amidőn több évszázados rabszolgasorsból kiszabadulva, a Vörös tengerhez értek és hátuk mögött megpillantották előbbi kényurait és zsarnokait, a felfegyverzett hadsereget és társzekeret.

Előbb még ki-kitört belőlük fejt sajátosságuk, a keserű ironia, amellyel Mózesnek szemrehányták: **המבלי אין קברים במצרים** „Talán nem lett volna elég sir Egyiptomban, hogy idehozál bennünket meghalni a pusztában“. A helyzet azonban egyre fenyegetőbbé vált számukra. Előttük a háborgó tenger, hátuk mögött a már-már diadalmaskodó ellenség, jobbra-balra a sivatag ezer veszélye fenyeget.

Ekkor négy pártra szakadt a kétségbeesett Izrael, amint azt a midrás egy bibliai versből következteti. Az első párt a tengerbe akarta ölni magát. Ezekhez szólott Mózes mesterünk: **... Maradatok vesztek, akkor majd látni fogjátok az Örökkévaló segítségét**... Egy másik párt vissza akart térni Egyiptomba. Ezeket visszatartotta Mózes, mondván, **... emint ma látátok Micrájmot, nem fogjátok őket látni többet**. A harmadik párt fel akarta venni a harcot az ellenséggel. Ezeket a következő szavakkal bátorította Mózes: **... Isten fog harcolni értetek**. És végül, akik pusztán szavakkal akartak tiltakozni, azokat elhallgattatta a Mester e szóval: **... Ti pedig hallgassatok!**

A zsidó nép sorsa nem egyszer volt ilyen két ségbeesett helyzetben az évezredek folyamán. Sőt ha közelebbről vizsgáljuk az össz-zsidóság jelenlegi helyzetét, most is azt fogjuk találni, hogy előttük a fajgyűlölet és kenyéririgység hullámai tornyosulnak, hogy fejünk felett összecsapjanak. Hátulról pedig egy szellemi pogromot hirdetnek, hogy elzárják előlünk a tudomány világosságát és levegőjét. Hogy megfojtsák népünk-millióit a lelkiismereti kényszer és középkori vallás-áldozás sötét börtönében. És miként az Egyiptomból kiszabadult ősök idejében történt: ma is négyfelé szakad a fenyegetett Izrael a veszély láttára.

Az egyik tábor, amennyiben nem merül el egészen testileg és nem választja gyáván a hullámsírt, az öngyilkosságot, a menekülés utjával, lelki öngyilkossághoz folyamodik: erkölcsileg gyöngíti a zsidó népet azzal, hogy hűtlenül elhagyja apái vallását. A keresztvízben véli a menekülés egyedüli útját fel-találni.

A második csoport ezzel szemben: vissza Egyiptomba! jelszóval hiszi feltalálni a kibontakozás útját. Az egyiptomi husos fazék ingerlős, iny-csiklándozó illatáért önként lemond az alig elnyert emancipációért, a teljes vallásszabadságról. A létért

való küzdelem nagyobb méreteket öltött ma, mint valaha. Legyetek hűtlenek a zsidó hivatáshoz: zúg-ják az élet viharos tengerének fenyegető hullámai. Miért dacolni a korszellem jogos követelményével? Dobjatok el mindent a zsidó törvényekből, a zsidó életmódból, a zsidó erkölcsstanból, hogy a környezelhez asszimilálódjatok. És visszatérnek a materiáлизmus egyiptomi sötétségébe, amidőn azt hiszik, hogy az agyondicsért haladásnak hódolnak. Hiába ébred fel a lelkiismeret szava, mondván, hogy az ilyen haladás csupán halódás, amely a zsidóságból kifut, szintén a keresztvízhez halad. Nem látják be, hogy a haladás a vallás szövetségében is fennállhat, amint az a nyugati zsidóságban fényesen bevált. Mert megtéveszti őket a könnyelmű pásztorok mindenre áment mondó szava.

A harmadik tábor ellenben bátran felveszi a küzdelmet és nem adja el a vallási hivatás első szülötségi jogát az előny és érdek tál lencséjéért, mert méltatlannak tartja, hogy a jelen tovatünő élvezetért, a zsidó jövőt feláldozza. Ők felveszik a küzdelmet minden nehézséggel, minden akadállyal szemben. Mert hallják a Mester bátorító szavát: **... Isten majd harcol értetek**, bár-hogy is akarná a fáraók despotizmusa bennünket a vallásszabadságtól megfosztani. Hiába akarja a kenyéririgység ifjaink előtt bezárni a tudomány csarnokait. Hiába akarják elvitatni tőlünk a jogot, hogy megvessük lábunkat az ősi földön, amelyet chalucaink tettek termővé fáradságos munkájukkal. **... Az Örökkévaló fog harcolni értetek**, de a harc nem a jelennek, a tovatünő órának szól, hanem az örök eszmének, a zsidó ideálnak, az új haza felépítésének.

A negyedik tábor ugyanazt hiszi, hogy pusztá szavakkal, ünnepélyes tiltakozással és demonstrációkkal megakadályozhatja emberi jogainak elvitátását, hogy legelemibb jogunk van a röghöz, az élethez, a vallásszabadsághoz, a tudományhoz és munkához. Ahol azonban a gyűlölet a legelemibb jogainkat vitatja, ott hasztalan minden szóbeli tiltakozás **... אין דבר מבצל מעשה**

Bármennyire tornyosuljanak is napjainkban a létfenntartás küzdelmei, a megélhetési nehézségek hullámai, amelyek bennünket elnyeléssel fenyegetnek. Maradjunk vesztég, fartsunk ki mi is, miként az ősök az évezredek üldözés alatt, a hit vártáján és látni fogjuk az Örökkévaló segítségét, mikor a szükség legnagyobb.

Ne feledjük, hogy **... Isten majd harcol értetek** ma is felveszi értünk a harcot, ha mi is igazi bizalommal viseltetünk, igazi hitről teszünk tanúságot, amiként az ősök bátran a tengerbe léptek. És akkor az Ur csodalevő hatalma megint kiment a bajból, megvált bennünket, miként őseinkkel cselekedett az egyiptomi kivonuláskor. (Dr F. S.)

Olcsón és jól vásárolhat!!!

harisnyát, keztyűt, férfi-
inget, nyakkendőt, bábé-
cikkeket és rövidárukat

Szenszki Miklós-nál
Saspassage (ORADEA)

Most már mindenkinek módjában van

Bémer-tér 2.
Telefon 2-17.

Végh

Liliom-úcca 5.
Telefon 2-17.

ruhafestő és vegytisztító cégnél dolgoztatni,
mert nemcsak jó munkájával,
hanem szolid áraival is vezet.

— **Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.**

— **Lapunk jelenlegi pészach ünnepi száma 12 oldal. Legközelebbi számunk a közbeeső ünnepre való tekintettel, május 6-án jelenik meg.**

Előfizetőinknek és olvasóinknak kellemes pészachi ünnepet kívánunk,

— **Rabbi Chájim Sonnenfeld utóda.** — *Jeruzsálemből írják:* A szentföldi orthodoxia gaonjának elhunytá után időszzerű lett a főrabbi-szék betöltésének kérdése. A hivatott tényezők nagyrésze *Duschinszky* huszti főrabbi köré csoportosult, akit 16 napos szentföldi tartózkodásának ideje alatt megkülönböztetett tisztelettel vett körül az egész szentföldi orthodoxia. Hívei nem is akarták visszaengedni a huszti főrabbit, ő azonban gondolkodási időt kért s március 30-án haza is utazott. Másrésztől viszont arról értesülünk és ezt a Rigában megjelenő „Frimorgen“ jidish-nyelvű lap is megerősíti, hogy a kajlelnék tulnyomó többsége a rigai orthodox főrabbit *Rabbi Sakot* kívánja a főrabbi székben látni és aki állítólag a legközelebb át is veszi hivatalát Jeruzsálemben.

— **Egy zsidóságból kitért megleckéztetése.** A „Selbstwehr“-ban olvassuk a komotau hiiközség elnökének nyílt levelét egy kitért nagyiparoshoz. A nyílt levélből kiderül, hogy a gazdag nagyiparos bosszúból tért ki, így akart revánsot venni a hiiközség adóbizottságán, mely 3000 korona kulluszadót vetett ki rá, amit ő sokallott. Az elnök hivatkozik a zsidóság tradícióira, melyekért az ősök nemcsak vagyonukat, de számtalan esetben életüket is feláldozták. „Nem tudja Ön — írja az elnök — milyen méretetlen értékek rejtőznek a zsidóságbán, oly javak, amelyek minden modern kultúrának alapját képezik, kincsek, amelyeket évezredek szenvedései és halálos veszedelemei közepette megőriztünk, hogy veheti tehát Ön magára azt a felelősséget, hogy ezt a zsidóságot harminc békekoronának megfelelő, jelentéktelen összeg miatt cserben hagyja“. A sulyos szemrehányásokat tartalmazó nyílt levél nagy feltűnést keltett csehszlovákiai zsidó körökben.

GROSZ DÁVID
s z a l m a k a l a p g y á r
Satu-Mare, Str. Petru Rarez 35/37.
Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 58

— **Még egy hónappal** kérték — főként a vidéken lakó intelligencia — a pénztelenségre hivatkozással, a szövetségért meghosszabbítani. E kérésnek engedve, határozta el Deutsch Posztóáruház, hogy olcsó szövetségért — kiegészítve freskószövet-vásárral — a közóhajnak megfelelően, mint végső határidő, május hó 15-ig meghosszabbítja, amire ezúton hívjuk fel mindenki figyelmét azzal, hogy ezen idő lejártá előtt szerezzék be szövetségüket Deutsch Posztóáruház olcsó freskószövet-vásárán.

25 Lei férfi, vagy nőiruha szakszerű vasalása
Biró szabóságában Str. Miron Pompiliu (Alapi-u.) 2.

Szövetségükéteit csak is a

Zauderer Dániel posztóáruházában

ORADEA, Zöldfa-ucca 1. sz. alatt
szerezze be, ahol kizárólag az előnyösen ismert, hirneves

Scheng Vilmos és Társai R.-T.

brassói divat posztó áru gyár kiváló minőségű gyártmányait árúsítják. Bevásárlásainál csupán úgy védheti meg érdekeit és más belföldi gyártmányokkal való összetévesztésétől, ha fenti cégnél szerzi be szükségleteit.

— Chaluc-telepet állít fel Erdélyben a mizrachi ifjuság. A mizrachi ifjuság Szalmáron megtartott konferenciája kimondta, hogy Erdélyben az év folyamán chaluc-telepet állít fel. A konferencia után az újonnan megválasztott executive tárgyalásokba kezdett a terv realizálása érdekében. A chaluc-telep Maramarosszigelen lesz felállítva, melynek ünnepélyes megnyitása „chol hamoed Peszáchkor“ fog megör-

Divatos cipő

lénni. Tekintettel a súlyos gazdasági helyzetre, nincs módjában a hivatalos Cionista szervezeteknek a felállítás összes költségeit fedezni, amiért is kénytelen Erdély zsidó közvéleményéhez fordulni. A mizrachi-ifjuság szigeti központja gyűjtőveket bocsájtott ki Erdély egész területére, hogy a telep felállításához és teljes berendezéséhez még szükséges összeget és természetbeni adományokat gyűjtés útján felhozzák. A mizrachi chaluc-telep felállítása nagy szimpátiával találkozott, — annál is inkább, — mert a IX-ik erdélyrészi cionista konferencia kimondta az erdélyi Mizrachi chaluc-telep felállításának fontosságát. Kérésrel fordulunk Erdély zsidóságához, hogy a gyűjtővekekkel járó Mizrachi-ifjakat az ügyhöz méltó szeretettel és szívélyességgel fogadják. Természetbeni adományok (fűszer, ételmiszer, mezőgazdasági, felszerelések, stb.) vagy pénzküldemények a chaluc-telep előkészítő bizottságához is. Org. Mizrachi Sighet, Str. Bogdan Voda 22.

— Félmillió készpénzzel rendelkező, 35 éves csinos özvegyasszony részére, ki egyetlen leányát nemrégiben adta igen előnyösen férjhez, szigoru vallásos és jobb életkörülményekhez szokott oly házasársat keres rokonsága, ki ugyancsak kedvező anyagi föltételek között él. Jelgés megkereséseket a kiadóba.

— A nagybányai Talmud-Tóra évzáró vizsgája. Az elmúlt héten ünnepélyes keretek között zajlott le Krausz Mór főrabbi elnöksége alatt a nagybányai Talmud-Tóra iskola évzáró vizsgája. A Talmud-Tóra növendékei szép felkészültséggel járultak a vizsgázató bizottság elé és a megjelent szülők örömmel látták gyermekeiknek kitűnő előmenetelét. A Szentegylet elnöke: *Izsák Sámuel*, ki egész év során nagy szeretettel vett részt a növendékek kiképzése terén, most 1000—1000 leit osztott ki a kitűnően képzett tanulók között a következőknek: *Freundlich Chaim, Goldstein Simon, Falk Andor, Breeber Hermann, Verber Vilhelm és Glück Béla*. Kitüntető dicséretet kaptak: *Löw Ákos, Klein Márton, Heilbrun Eliás és Weisz Fuzsi*. A vizsgázató bizottság lekontrollálta még a leányiskola növendékeinek előkészültségét is, mely ugyancsak a legszebb eredményeket hozta. *Lebovits Sámuel* igazgató-tanító gondos és képzett pedagógiai oktatása mellett. Nem lenne teljes beszámoló, ha nem emlékeznénk meg Löw Sámuel gondnok agilis munkájáról, amely nagyban hozzájárult az igen szép és dicséretes eredmények létrehozásában. Örömmel állapítjuk meg, hogy Nagybánya, ez az értékes zsidó kulturváros mindent meglesz, hogy a zsidó vallásos életet az új generáció nevelésén keresztül sikeresen fejlessze.

— A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, nagyfoku erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzugás, halvány arcszín, kedvtelenség a természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata által sok esetben elmúlik. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar „Ferenc József“ vizről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. A „Ferenc József“ keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Egy amerikai zsidó turista titokzatos halála — Palesztinában. Jeruzsálem, Izrael Wolff 40 éves amerikai zsidó turistát a jeruzsálemi arab negyed közelében átvágott torokkal holtan találták. Izrael Wolff zsebeiben 700 font készpénzt találtak és holtteste mellett egy nyitott véres borotvára leltek. A rendőrség megindította a nyomozást, azonban még eddig nem sikerült megállapítani, hogy gyilkosság, vagy pedig öngyilkosság történt-e. Tekintettel arra, hogy az áldozat zsebeiben nagy-

Olcsó cipő csak

összegű pénzt találtak és összes igazoló irásai is a zsebeiben rendben voltak, a nyomozás arra következtetett, hogy Izrael Wolff öngyilkosságot követett el. A temetésre az illetékes hatóságok megadták az engedélyt és Izrael Wolffot már el is földelték. Az áldozat március 30-án Egyiptomból érkezett Jeruzsálembe. Itt említjük meg, hogy Transzjordániában letartóztatták Majbel Abu Kaleb beduint, aki ellen az a gyanu, hogy ő ölte meg még ez év januárjában a Balfouria kolónián, lakása előtt, Bursstein zsidó kolónistát.

Megérkeztek

a legújabb modellű
női kalapok a

REGIN

KALAPSZALONBA,

Bazár-épület (Japport cukrászda mellett.)

Jön a peszách!

Ne bosszankodjon folyton rongyos és lyukas szőnyegekkel, hiszen olcsón vásárolhat szőnyeget és linoleumot

Spitzer Izrael és T-sa cégnél,

ORADEA. SATUMARE.

— Prima cipőt, kalapot, sapkát legolcsóbban a Dáciában vásárolhat. Oradea, (Zöldfa-utca).

— A Chopin versenyen 15 nyertesből 14 zsidó. A Varsóban most megtartott Chopin-versenyen 15 díjat osztottak ki a zongoraművészek közt. A 15 közül 14 zsidó. Az első díjat nyerte Uzsinsky Sándor orosz zsidó, a másodikat Ungár Imre Budapest, a harmadik dík díjat Laufer Ábrahám Kiewből. A lengyelországi antiszemita sajtó dühöngő támadásokat intéz a zsüri ellen, mely ennyi díjat adott zsidó művészeknek...

— Talmud és hitoktatásban képzett fiatalember jutányosan órákat ad. Cimeket a kiadóba kér.

Roth-nál Zöldfa-uccán

— Ujdonság. Nemcsak Nagyváradon, hanem fővárosokban is ritkán látni olyan modern, higénikus uri és hölgyfodrászatot, amelyet a Rákóczi-ut 3. sz. (Heyman-ház) alatt nyitott *Handel Sándor*, a váradi iparosok egyik legképzettebb tagja. A modern és minden kényelemmel ellátott üzlet a legnagyobb higéniát és legfigyelmesebb kiszolgálást szolgáltatja a közönségnek.

— Felavatták a londoni „Zsidó Házat“. London. Az elmúlt napokban avatták fel díszes ünnepségek között az angol zsidóság képviselőinek jelenlétében a londoni „Zsidó Házat“. A monumentális épület 8 emeletből áll és magába foglalja az összes vallási, szociális és kulturális intézeteket. Az épület költségei 100.000 fontra voltak előirányozva, amelyet részben az angol zsidóság áldozatkészsége fedezett. Az épület emeletein helyet kapott a zsidó Collegium, mely egyedüli felső rabbi iskolája Angliának; a zsidó egyházak szövetségének központi irodája, a Bne Brith-páholy, a parlamenti klub, egy zsidó muzeum, könyvtár, valamint még más szervezetek és kulturális intézetek is. A felavató imát J. H. Hertz, Anglia főrabija tartotta és az új épületet az angol zsidóság díszének nevezte. Lionel de Rothschild is szónokok között volt és ugyancsak a büszkeség hangján beszélt arról a teljesítményről, amelyet az angol zsidóság áldozatkészsége ezzel az új épülettel teremtett.

כשר של פסח

Kiváló minőségű כשר של פסח fajborok és pálinkák legolcsóbb beszerzési forrása az

Egyesült Rum és Likörgyár R. T. Oradea

Bor osztály: Strada Avram Iancu (Kossuth Lajos-ucca) 11. Fűchsl-palota.

Pálinka osztály: Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 7. szám.

GYARMATI illatszertárát a város minden részéből szívesen felkeresik.

Sehol nincsen megbízhatóbb kiszolgálás
ORADEA, Kossuth-uca 8. Telefon 35.

Horogkereszt és zsidópénz

Mindenki ismeri a német nemzetiszocialisták viszonyát a zsidósághoz és mindenki tudja, hogy milyen érzelmeket táplálnak irántunk. Van egy viszony azonban, mely eddig nem mutatkozott meg egészen tisztán a sok szólam és fecsegés között. Nem láttuk pontosan, hogy milyen érzelmekkel viseltetnek a horogkeresztes urak a zsidópénzzel szemben? Mit tartanak felőle, és hogyan reagálnak a megjelenése alkalmával? Ismereteinket hézagpóllóan fogja tehát kiegészíteni a következő kis történet, mely nem is olyan régen történt Hilgert (Westfalia) városkában.

Egy napon rokonai látogatása céljából megjelent ebben a helységben Lybow Bade asszony Finnországból Bade asszony azonban — amint ez ott tartózkodása során kiderült — nem volt „fajnemes” finn nő, hanem egyszerűen csak egy zsidó asszony, akinek még néhány gyermeke is van. Hilgert város ezzel szemben ugyyszólván a „harmadik birodalmat” képviseli kicsinyben. A horogkeresztes város és finn zsidó asszony között tehát az összeütközés már történelmileg determinálva volt.

Amidőn Bade asszony az ott tartózkodását megkísérelte meghosszabítani, a nemes város ezt meglagadta tőle. A tartózkodási engedély meghosszabítása viszont annyira fontos volt, hogy Bade asszony,

aki nem volt egészen tanácstalan, elment a hitközség rabbijához, hogy megbeszélje vele a teendőket. A rabbi bölcs férfi léte nem sokat gondolkodott, hanem meghívta a város vezetőit egy közös megbeszélésre, melynek során Bade asszony számlájára 3000 márkát ajánlott fel a tanácsnak a tartózkodási engedély meghosszabítása esetén. Az üzlet létrejött. Azonnali fizetés és azonnali engedély.

Szólt pedig a szabadságlevél eképen: Elismerjük Lybow Bade asszonynak helységünkben való tartózkodási jogát és nem gördítünk ez elé semmilyen további akadályokat, annál is inkább nem, mivel itt tartózkodásával helyicsoportunkat, mely nehéz anyagi viszonyok között van, pénzbeli támogatásba részesítette. Aláírások. Hilgert város pecsélje.

Eddig van. Amint látjuk a fizetőképes zsidóknak még a harmadik birodalom is helyet fog adni. A pénz előtt, még ha az zsidó kezekben is van, meghajlik a horogkeresztes nemes városi tanács. Mert ha megnyílnak a zsidó zsebek, megnyílnak akkor a nemzetiszocialista szívek is... Nem tudjuk a zsidópénznek van-e olyan hatalma, hogy a horogkeresztből mogendovidot is sikerül csinálnia, vagy pedig a horogkereszt öntvénye silány? Annyira silány, hogy a legkisebb pénzügyi hőenergiától is megolvad.

A ruszinszkói orth. zsidó hitközségek szétesése

Mint ismeretes a kárpát-ruszi orth. zsidó hitközségek már több mint egy éve minden központi összefogás és szervezet nélkül, teljesen izoláltan végzik munkájukat. Ezek a hitközségek a monarchia ideje alatt a budapesti központi irodához tartoztak és innen kapták meg az irányítást, majd az elszakadás után a szlovenszkói irodának pozsonyi központja látta el a ruszinszkói orthodoxia vezetését. A bratislavai iroda, hogy magkönnyítse a hitközségek adminisztrációs ügyeinek elintézését, Ungváron egy fiók irodát állított fel, amely most már önállóan vezette a kárpát-ruszi hitközségek orthodox életét. Minthogy azonban a két iroda között gyakoriak voltak az ellentétek, kikerülhetetlené vált a szakadás, majd az ungvári iroda teljes szétesése. Több kísérlet történt már azóta, hogy az orthodoxia egységét helylállítsák, azonban a munkácsi rabbi minden alkalommal olyan álláspontot foglalt el, amely lehetetlenné tette, hogy az egészséges reorganizáció létrejöjjön. Az áldatlan ellenségeskedés során természetesen a frakció harcok emésztették fel az erőket és nem jutott idő arra, hogy az ifjuság vallásos neveléséről illetékes tényezők kellő mértékben gondoskodhassanak.

E tarthatatlan állapotokra való tekintettel Brach kassai főrabbi akciót kezdett, hogy végül is likvidálják közös engedékenységen alapján az ellentéteket és megkezdődhessen a konstruktív munka. A huszti főrabbi, aki a napokban érkezett haza palesztinai utjáról, szintén részt fog venni annak a konferenciának megszervezésén, melynek hívtása lesz a fuziót ismét létrehozni. Az elmúlt hetekben egy bizottság kereste fel a munkácsi főrabbit is, aki ugyan csak megígérte, hogy igyekszik minden erejével azon lenni, hogy a megegyezés létrejöjjön. Így remélhető, hogy a sok belső harc után a kárpát-ruszi orthodox zsidóság is megtalálja a kibontakozás és a békés fejlődés útját.

Cimre figyeljen!

A legújabb külföldi modellek szerint készült
divatos tavaszi női kalapok

rendkívüli olcsó árban kaphatók:
HEDEKA SZALONBAN
ORADEA, Szilágyi Dezső-u. 1. szám, Kath. Kör mellett.

Cimre figyeljen!

Alakitást, festést és gyászkalapokat szakszerűen, olcsón és gyorsan készítünk!

Megnyilt!

Megnyilt!

NIMBERGER ERNŐ

cipőkülönlegességek áruháza.

A „Carmen“-cipők

kizárólagos egyedárusítása!

CLUJ, Piața Unirii 28. (Hotel Centrala épület)

A romániani zsidó szövetkezeti munka

Irtá : GLÜCK JÓZSEF,

a szatmári Kishitelbank ügy. igazgatója.

Zsidó hitelszövetkezet, vagy más célkitűzésű zsidó szövetkezeti tömörülés a jelenlegi Románia területén legelső ízben Bessarabián vált szükségessé, ahol még a jelen század első éveiben eszmélt arra a zsidóság, hogy egy gyökeres regenerálódás szükséges ahhoz, hogy levegő magáról az inproduktivitás látszatát. Tudjuk jól, hogy a zsidóság ellenségeinek egyik legfőbb argumentuma, hogy a zsidó nem építő elem. Az évszázados galuthban nem volt lehetőségünk arra, hogy egy helyen, vagy egy országban megtelepedjünk, ahol, mint a környező lakosság, mi is őstermeléssel, vagy iparral foglalkozunk. Számunkra tehát nem maradt más választás, mint a „Handel und Wandel“, amely tulajdonképpen a mi évszázados szenvedésünk során alakult ki.

A cárizmus idején a besszarabiai zsidóság a politikai nyomás jeleit látva, hozzákezdett ahhoz a nagy szövetkezeti munkához, amely az évtizedek során az „Ica“ és később az American Joint Reconstruction Foundation támogatásával igen jelentős eredményeket ért el. Több mezőgazdasági beszerzési és értékesítő szövetkezet, vagy 40 hitelszövetkezet, továbbá számos könyvtár fejt ki áldásos gazdasági, szociális és kultur működését Bessarabia területén úgy, hogy Románia zsidó szövetkezeti szervezetének, a besszarabiai intézmények a magvai.

Ami az ország többi területeinek zsidó szövetkezeti mozgalmát illeti, miután a fejlődés a zsidó minoritás politikai jogainak biztosítását és védelmét nemzetközi megállapodásokká érlelte, szükségessége már gazdasági okokra vezetendő vissza. Nekünk magunknak kellett belátnunk azt, hogy nem jó utakon haladunk. Külön-külön, más és más mentalitással kellett az egyre súlyosabb váló gazdasági klockában a megélhetésért lavírozni. Különösen súlyossá vált a zsidóság helyzete azokon a vidékeken, ahol sűrű tömegekben élnek. A háborút követő néhány esztendőben, mivel a háborús hiányok pótlása átmenetileg nagy keresletet idézett elő, még voltak keresési lehetőségek. A javak nagy nemzetközi kicserélésnek folyamata azonban csak 5-6 évig tartott, s ennek a folyamatnak lezajlása után alakult csak ki az a mérhetetlen eltolódás, amely az új helyzet követeztében előrelátható volt. A maga tragikus nagyságában bontakozott ki a zsidóság gazdasági katasztrófája.

Az American Joint Reconstruction Foundation éber szemekkel figyelte a kelet és középeurópai zsidóság összeroppanását és beindította a segítés nagy művét. Megjelölte az utakat, amelyeken haladva, van még kiút a válságos helyzetből. Az American Joint Reconstruction Foundation felrázta a zsidóságot a tespedésből, felszínre hozta azokat az erkölcsi és anyagi erőket, amelyek biztosítékai a zsidó élet megújulásának. Megindultak a szervezési munká-

latok és máról holnapra létesültek a zsidó hitelintézmények sorai Romániában.

Jóllehet még korai volna arról beszélni, hogy a zsidó szövetkezeti munka a végső célnál volna, mert hiszen csak pár év telt el a nagy mű beindításától, mégis annak, hogy valamelyes gazdasági szervezetel bírnunk már látható nyomai vannak.

A zsidó kisexisztenciák tudatába bevésődött az évek folyamán a produktivitás, megbízhatóság és pontosság fogalma. A zsidó hitelintézettel való kapcsolat már olyan zsidó iparos és kereskedő osztályt nevelt, amelynek mentalitásában önludat, a reális élet feltételeinek átgondolása, a termelő munka értékének megbecsülése lelhető fel. Az a tény, hogy az intézet csakis produktív célokra, csakis termelő munkára nyújtja kölcsöneit, fokozza a termelő kedvet. A pontatlan fizetőkkel szemben követelt intézkedések, amelyek a kölcsönök redukcióját, vagy más megszorításokat jelentenek a fél számára, meg akkor is, ha a bonitás egyébként meg van, annak a nevelő munkának egyik megnyilvánulása, amelyet az American Joint Reconstruction Foundation kifejt. Az American Joint Reconstruction Foundation hatalmas, évtizedes gyakorlatának értékes tapasztalataival felszerelve áll a zsidó hitelintézmények mögött. Azok az utmutatások, amelyeket a Foundation nyújt, ezért óriási jelentőséggel bírnak.

A nevelő munkának az eredményei mutatkoznak abban a tényben, hogy már olyan tömeg szelektálódott ki a zsidóság soraiból, amely a Kishitelbankkal való összekötést, az általa nyújtott kölcsönökkel termelő munkájával összhangba hozza, dolgozik, bonyolít és pontosan fizet. Ez a produktív tömeg van hivatva arra, hogy a zsidó szövetkezeti munkát a teljes megerősödés és biztos kifejlődés felé erősítse. Ha a jelenlegi világgazdasági helyzet súlyos is, ez a tömeg lesz az, amely a zsidó szövetkezeti gondolat útjait jobb jövő felé egyengeti. Annak a tannak, amely mindenkinek egyért és egynek mindenkéért való munkáját kéri, éppen a válság napjaiban van meg az átfogó ereje. A szövetkezéssel állítható meg a deklaszálódási folyamat, amely az utóbbi éveknek elszomorító tünete. A zsidó szövetkezetek kereteibe való beilleszkedés és a józan munka az egyedüli lehetőség arra, hogy a lejton megálljunk.

דיע קעננצייכן פיר קאפפע צוואטן כשר של פסח

וינד דער הכשר שליטן מיט זייערע סערוועטן. דער נאמען סראנק און דיע קאפע מיט אלס שוטצמארקע. ביים איינזיגן איינער שאטל

פסח קאפפע צוואטן

סעראנגען זיע שטעטס אויסדריקליך: סראנק מיט דער קאפע מיט אלס לויט הכשר זר. ערהוירדען דעם הערן אבערראינער מאיר שפיטין אויס ביסטריץ. דענן דיע סאבריק שטעהט אונטער זיינער אבעראויסזיכט אונד אונטער שטענדיגער קאנטראלע סאן זר. ערהוירדען ערנאנטען פראמען יודישן אויסזעהערן. זא דאס זעמטליכע ערצייגניסע באראנטירט סערלעסליך

כשר

וינד און אהנע בעדענקען גענאסן ווערדען קענען.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALLAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000.000 osztrák schilling.

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 15. számában 1929 január 16 án. Alapszabályok közzölve Mon. Of. 45929 Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6 sz cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București Bulevardul Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7.57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. Jeruzálemi főirodával, a különböző országok Mizrachi Központjával, legujabban a Mizrachi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda“ Világszervezettel és még több nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuți, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

כשר של פסח
faj-ésasztali borok
olcsón kaphatók

a volt

Mittelmann

féle borpincében,

ORADEA, Szacs vay-u. 2. sz.

כשר של פסח

fűszerárak legolcsóbb árban

Telefon:

Niszel és Faragó-cégnél**48. Oradea, Zöldfa-utca 10. szerezhető be**

— **Meghalt a „Maupoller rabbi“.** A napokban hunyt el 62 éves korában a „Maupoller rabbi“, Siron Dubrowsky, az ismert nagy zsidó tudós, aki számos talmudisztikus munkát alkotott. Az elhunyt főrabbi több felolvasó turát tett Amerikában, ahol a betegségét is szerezte és hazakeresésekor, Borjanszkból — Rigába való utazása közben, a halálos kor végzett vele.

— **A pozsonyi jesiva internátusa.** Évek óta állandóan napirenden van a pozsonyi jesiva internátusának kérdése. Pozsony városának lakásügyi viszonyai szükségessé teszik az internátus kérdésének megoldását. Felig-meddig megfelelő szoba ugyanis most olyan drága, hogy egy szerény anyagi viszonyok között élő jesiva-növendék nem is képes megfizetni az árát. Egészségtelen lakások pedig veszélyeztetik a talmudisták egészségét és tanulási lehetőségét. Ezért szükséges az internátus, mely a jesiva speciális szükségletének megfelelő, szerény, de egészséges lakoszlályokból álló s amelyben az idetartozó intézmények: könyvtár, menza, stb. el lesz helyezve. Az internátus szükséges voltát, hála Schreiber Akiba főrabbi céltudatos munkájának s felvilágosításának, már mindenki átérzi, aki a jesiva felvirágoztatását, régi dicsőségéhez méltó fejlődését a zsidóság érdekében óhajja. A városi hatóság egy nagyon értékes s a célnak megfelelő nagy telket adományozott, azzal a megmáshatatlannal felétele, hogy az internátusi épületnek 1932. év végével készen kell lennie. A kedvező alkalmat meg kellett ragadni. Ezt belátta a volt jesiva-növendékek pozsonyi helyi csoportja s elhatározta, hogy dacolva a gazdasági nehézségekkel, mindent meg fog tenni, a szükséges anyagi eszközök megteremtése érdekében. A helyi csoport reméli, hogy mindenünnen jelennek majd a jesiva hívei s tanítványai s egy-egy léglával járulnak hozzá az internátusi épülethez. A jesiva vezetősége elvárja, hogy a főiskola minden volt növendéke jelenjen meg a szent munkában való részvételre.

— Hololcsóbb a szövet?

Gyakran merül fel ez a kérdés mostanában a vásárló közönség előtt, mert a mai súlyos gazdasági viszonyok következtében, a ruházódás egyik legnehezebb kérdéssévé vált a fogyasztóknak. — Gyakran olvashatók az újságokban olyan hangzatos hirdetések, amelyek a közönséget tévesen orientálják beszerzési forrásának megválasztásánál. Ezért jó szolgálatot vélnék tenni olvasóinknak, amidőn b. figyelmükbe ajánljuk a szövet szakmában, a régi jó hírnévnek örvendő *Havas és Grünfeld* céget (Str. Avram Iancu Kossuth u 8), mely üzletről régen köztudomásu, hogy hatalmas gyönyörű választéka van mindennemű szövet és bélésárúknak és ezen cikkekben a legjobb gyártmányokat tartja forgalomban. Ami azonban a legfontosabb a közönség ünnepre való tekintettel *Havas és Grünfeld* cég eddig hallatlan *olcsó árban* árusítja választékos áruválogatását.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte az elmúlt vasárnap a szatmári zsidó társadalmat özvegy *Schönberger* Jakabné elhunytá által. Az elhunyt 70 éves matróna tevékeny részt kért a szatmári zsidóság minden jólékonysági intézményének áldásos akciójából. Temetése a szatmári zsidóság osztatlan részvétel mellett folyt le. A megboldogultban *Schönberger* Henrik, a szatmári orth. hitközség általánosan becsült gondnoka és özvegy *Ullmann* Frigyesné anyjukat gyászolják.

— **A bánffyahunyadi Zsidó Nőegylet és a Mizrahi ifjuság** nagy-sikerű műsoros estélyt rendezett április 9-én az ar-vizkárosultak javára. A külön műsor keretében a következők léptek fel: Kohn Kató (I), Klein Éva, Hersch Bella, Kohn Kató (II), Simon Baba, Klein Marcell, Cziment Oszkár, Berkovits Oszkár, Klinger Irén, Deutsch Gyula, Mallik Artur, Zeiger Zseni, Simon Judith és Bubi, Spitz Évi, Reisz Eszter, Schwartz Jehudith, Ehrental Gerőke, Jakab Helén, A táncokat Kohn Mancsi, a kolozsvári Opera volt tagja tanította be, míg az előadást Klein Marcell rendezte.

KÖNYVKRITIKA

Édelmann Hédi:

„Fáradt emberek“

Nem foglalkozunk gyakran könyvekkel, mert egy ilyen rovatot, ha állandóan vezetnénk, tekintettel a bő termésre, amellyel a világirodalomban számítanunk kell, igen sok helyet foglalna el és lapunk célkitűzése érdekében minden sorunkra ügyelnünk kell. Ha most kivételt teszünk, azt tesszük azért, mert a „Fáradt emberek“ írója ott él közöttünk és ismerjük élete pályáját. Tíz esztendeje ír ez a külön íróasszony közöttünk, minden héten olvassuk napilapokban írásait, melyek mind kitűnő írói kvalitásait árulják el. Intuitív mély lélek, aki mindenben meglátja azt a rejtett emberi gyengéket, vagy a dolgok mélyén foszforeszkáló szépséget, amelyet sok ember észre sem vesz.

Termésének legjavát most egybegyűjtötte és egy kötetbe kiadta. Hogy miről is szólnak ezek a kis novellák? Nem erotikáról és nem szerelmi sikolyokról. Egy sincs a tizenöt közül, amelyben szerelemről volna szó. Kis színes foltok egy nagyszerűen rezonáló lélek palettáján. Művészi színek, melyek összességben egy olyan íróasszony lelkét adják, akiben él a régi zsidó ősök kultúrált lelke és évszázados studiumok folytán felépített (vagy lerombolt?) ideg-élete.

Édelmann Hédi általában nem ír zsidótárgyú témákat. Bár olvastunk tőle már néhány meleg sort ily témákról is. De minden egyes sora annyira emberi és annyira magán viseli azt, hogy írója, ha sokban el is távolodott a zsidóságtól, tudat alatt mégis tanult zsidó őseinek meleg emberszeretetről ad fényes bizonyítványt a „Fáradt emberek“-ben. (L.)

A könyv nagyon szép kiállítású és kapható a Sonnenfeld Rt.-nél Nagyváradon. *Ára 100 lei.*

כשר של פסח fűszerárak legolcsóbb árban kaphatók:

Grósz Hermannál
Kapucinus - ucca 5.

Végeladás

nélkül is

zománcedényt, porcellán és üvegárúkat Nagyváradon a legolcsóbban

FRIEDMANN MAYER-nél
vásárolhat
ORADEA,
Str. Iorga (Zöldfa-u) 21

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. A Pinchas Ruffenberg vezetése alatt álló Palestine Electric Corporation, a tel-avivi Makkabiah megnyitásával egyidejűleg üzembe léptette a Jordán-műveket, amelyek világítással és villanyerővel látják el Tel-Avivot és egész Palesztinát. — Március hó első tíz napjában 180.600 láda citrusgyümölcsöt raktak hajóra Haifában, amelyek Európa különböző piacain nyertek elhelyezést. Február havában 215 254 láda gyümölcsöt exportáltak Palesztinából. A márciusi export eddigi méretei rekordmennyiséget ígér.

FOKÖLD. Capstadtból érkező hír szerint a délafrikai Durbánban Chaim Weizmann, a cionista világszervezet volt elnöke, egy tisztelőre rendezett banketten, a bankett mintegy százharminc résztvevőjével együtt rosszul lett, valamely romlott ételtől kaptak ételmérgezést. Ugy Weizmannnak, mint a bankett több résztvevőjének állapota nem súlyos. Weizmann időközben el is utazott.

MOSZKVA. Az elmúlt héten hajlották végre Moszkvában a golyó általi halálos ítéletet Stern és Vasziljev ellen, akik, mint ismeretes, revolveres merényletet követtek el Wirksen német nagykövét ellen. A golyó Tvardovszki követségi tanácsost találta. A merényletet a szovjetbíróság golyó általi halálra ítélte, amelynek végrehajtása meglozött. — Több konstantinápolyi lap hirt ad arról, hogy Trozskij esetleg már legközelebb visszatér szovjetterületre. Ugy hírlik, hogy Sztalin megbízottja, aki néhány nap óta Konstantinápolyban tartózkodik, az orosz diktátor kedvező feltételeit közölte a volt népbiztossal, amelyek mellett újra letelepedési engedélyt kaphat Oroszországban.

PRÁGA. A belügyminisztérium az egész ország területére való érvénnyel megtiltotta a kampószerkesztés szervezkedést és az ilyen szervezetek azonnali feloszlását rendelte el.

VARSÓ. A kormány törvénytervezetet terjesztett a sejm elé, amely az orvos-egyetemek anatómiai szakának hullakérdését szabályozza. Eszerint mindazok a betegek, hők az állami vagy városi kórházakban hallnak meg és rokonaik 24 órán belül nem jelentik be igényüket holttesteikre, az orvos-egyetem tulajdonába mennek át. Ez alól természetesen a zsidók sem kivételek.

LEMBERG. Az itteni lapok híradása szerint 70.000 család van abban a veszélyben, hogy a tavaszi hónapok elérkezével az uccára kerülnék. A bérlőket védő törvény a közeli hetekben lejár és még semmi intézkedés nem történt, hogy ezt meghosszabbítsák. Ha a kormány továbbra is elodázza a bérlők védelméről szóló törvény megszavaztatását, 180.000 zsidó lélek kerül az uccára, legkisebb reménye nélkül annak, hogy ismét fedél alá kerüljenek.

MADRID. A spanyol lapok közlik, hogy a hírhedt antiszemita irányzatú „Fehér könyv“-et lefordították spanyol nyelvre is, mely tudvaleg a zsidók világhatalmi törekvéseiről szól.

BELGRÁD. Dr Dávid Alkalay, a jugoszláviai zsidóság népszerű vezetője, a napokban töltötte be 70 éves születésnapját. Dávid Alkalay évtizedes cionista multtal rendelkezik és annak idején egyik legkedveltebb barátja volt Herzl Tivadarnak.

BARCELONA. Fordnak néhány évvel ezelőtt kiadott antiszemita könyve, amely „Nemzetközi zsidók“ címen hagyta el a sajtót, most jelent meg spanyol nyelven is, annak dacára, hogy Ford a legkategorikusabban megtiltotta Teodor Fritschnek, aki német nyelvre fordította le művét, hogy további fordításokra engedélyt adjon. Ford ugyanis könyve megjelenése óta vezekelt, mert belátta, hogy a nem egészen jó üzlet egy autógyárnak antiszemitanak lennie.

ATHÉN. Az 1931. júliusban történt szaloniki-i antiszemita excessusok vádlottainak főfőgyalása április 9-ére volt Veriában kitűzve.

LONDON. Az angol felsőház alapszabályainak reformálásával kapcsolatosan a „Jewish Chronicle“ című hetilap követeli, hogy a felsőházban a jövőben a zsidóság képviselője is helyet kapjon. Az eddigi törvények szerint, melyek már néhány száz éve fennállnak, minden felekezet képviselve volt a zsidón kívül és ezért kéri, hogy az angol birodalomban élő zsidóság főrabiját delegálják felsőházi képviselőnek.

BRATISZLAVA. Csehszlovákia törvényhozó testülete az elmúlt héten hosszabb mérlegelés után olyan törvényt iktatott be, amely szerint az összes rituális cikkek, egymint a pászka és a kóser hus csakis az illetékes hitközségek engedélyével hozható forgalomba. Minden olyan rituális cikk forgalombahozatala, amelyre nem adott engedélyt az illetékes hitközségi fórum, szigorú büntetés terhe alatt tilva van.

MILANÓ. A milánói zsidó hitközség nagy fényűző ünnepelt meg főrabijának, Alessandro da Fanonak, az olasz rabbikollégium elnökének nyolcvanötödik születésnapját. Da Fanot az ünnepély alkalmával melegen üdvözölte XI. Pius pápa is, akinek a főrabbi bizalmas jóbarátja. Da Fano tanította a Szentatyát a héber nyelvre és irodalomra.

ZSIDÓ HUMOR ÉS SZELLEMESSÉGEK NAGYJAINKTÓL

Háromféle Hagada-mondó

Háromféle Hagada-mondó van — magyarázza a rabbi. 1. Olyan, aki nem a knédli-re gondol, hanem tisztán csak a Hagadára. 2. Olyan, aki nem a Hagadára gondol, hanem csupán a knédli-re. 3. Olyan, aki természeténél fogva nem szereti a Hagadát, de amikor megérzi a knédli közelgését, annyira átszellemül, hogy őszintén gondolja már a Hagadát is.

Fáraó tanítványa

Egy gazdag, de fukar zsidó ül a szédesinél a családjával. A tíz éves kis kérdező befejezi a „Ma nistano“ négy kérdését, de nem áll meg, hanem int, hogy akar még valamit mondani.

— Mit akarsz még? — kérdi az apja.

— Még van egy ötödik kérdésem — feleli a fiú — „Ma nistano, miben különbözik ez az éj a többi éjszakától, hogy máskor bejön hozzánk egy szegény ember, elküldöd üres kézzel, szidalmakkal, ezen az estén pedig hangosan kiáltod, hogy „aki éhes, jöjjön és egyék!“

— Erre is megadja a választ a Hagada első bekezdése, „Rabszolgák voltunk Fáraónál Egyiptomban...“ És mi tanulhatunk Fáraótól. Épp úgy, mint Fáraó ígért, de nem váltotta be, mi is bátran ígérhetünk, de azért még nem muszáj beváltani!

Az eredmény egyik fele

A robschitziek világhírű rabbija, Rabbi Naftali egy izben Sabbath-hagadalkor tartott nagy droscheja után nagyon fáradtan érkezett haza. A rebbeczin nagy kimerültségének okairól érdeklődött, mire a rabbi azzal válaszolt, hogy nagyon nehéz droscheja (híszónoklat) volt, hogy felrázza híveit szegényei peszach szükségleteinek ellátására.

— Értél e legalább valamelyes eredményt el? — kérde a rabbiné.

— Igen, — válaszolt a rabbi — szegényeim hajlandók adományokat elfogadni, csupán az kétséges, hogy jobb módu híveim hajlandók lesznek-e adakozni.

Pészachi pofonok — hétköznapon

A vigkedéjü Herschele egyszer nagyon éhesen érkezett a közeli faluba. Midőn betért az egyik zsidó házba, ahol a házigazda távol volt, a háziasszonyt ételekben készületlen találta. Herschele azon kérdéssel fordult erre a háziasszonyhoz, hogyan lehet az, hogy férje máma purimkor távol van hazulról?

„Jaj nekem — sopánkodik az asszony — ki fogja nekem a megillát felolvasni? Ki fogja nekem a purimi lakomát megrendezni?”

— A vendég megnyugtatta a háziasszonyt: „A férje bizonyára a városban hallgatta végig a megillá felolvasását és Önnek én fogom előolvasni.“

A háziasszony megfelelő lakomát készített a purimi est tiszteletére és Herschele jól élte magát, nagyszerűen jóllakott. Amidőn a férj a városból hazaérkezett, felesége szemrehányásokat tett neki, hogy nem közölte vele a purim eljövételét és, hogy kénytelen volt egy idegentől megillát hallgatni s a purimi lakomát egy idegen társaságába elfogyasztani. — A férj megértette hogy Herschese megtréfálta a feleségét.

Négy héttel később találkozott a városban Herschelével, akit meghívott egy vendéglőben egy pohár sör megivására. Hirtelen felugrik az asztalnál és jól összepofozza Herschelét azzal a megjegyzéssel, miért iszol sört te gazember pészachkor?

Herschele erősen rukkapolódzott és borzasztó felháborodással ordítja neki oda: „Hát megbolondultál, honnan jut ma eszedbe, hogy peszach van?“

— „Ha négy héttel ezelőtt — válaszolt a férj — nállam purim volt, akkor nállad máma peszach van.“

Hagada kérdés

— „Apám — kérdezi a fiú — Honnan tudtad a peszachi szükségleteket fedezni, hiszen egész télen nem volt munkád?“

„Löflichoch Anachni chájovim“ — erre adós maradok.

Ne legyünk fukarok szegény vendégeinkkel szemben

Egy szegény embert hívott magához széderi vendégségre egy gazdag, de túlfösvény bálbosz. A széder rendje során saját részére egy nagy pohár „kaszt“ töltött meg, míg szegény vendégét egy igen kis pohár borral lüntelte ki. Amidőn a hagada „damecefardea“ passzusához érkeztek, a házigazda a szokásos bor leöntéseket elvégezte, vendége csak akkor végezte azt el, amidőn a „d'cach-adasch b'ahav“-hoz érkeztek. Amidőn pedig a házigazda vendégét megkérdezte, hogy miért tér el a hagyományos szokástól, ez azzal válaszolt; Könnyű Önnek — uram —, mivel egy nagy pohár bor áll rendelkezésére. Ha tíz csepp borral többet is önt le poharából még mindig elég marad benne, de ha én három cseppnél többet öntök le az én kis poharamból, mi marad akkor nekem...

Lehet-e az „árbá kajsajsza“ borát tejjel helyettesíteni?

Egy alkalommal azon kérdéssel járult rabbijához egyik híve, hogy szabad-e az árbá kajsajsza bor helyett tejet önteni?

Erre a rabbi a következő kérdést intézte hívéhez: „Miért akarsz te tejet önteni bor helyett, talán beteg valaki?“

„Nem — válaszolta a kérdező, — hanem a mai viszonyok között nekem nagyon drága bort vásárolni.“

A rabbi erre 300 leit adott neki, ami nagyon rosszul esett a párbeszédet végighallgató rabbinének. Amidőn a zsidó ember eltávozott, meg is kérdezte férjét, hogy miért adott neki 300 leit akkor, amidőn 60—80 leiert az elláthatna volna teljes bor-szükségletét a széder estére?

„Bizony — válaszol a rabbi, — ha egy zsidó ember olyan kérdéssel jön, mint a kíségetett, akkor valószínű, hogy nem telt neki, hogy pészachra húst vásároljon, (mert hiszen hogyan lehet elképzelni egy zsidó emberről, hogy az húst egyen és tejet igyon egyszerre) és ezért adtam neki 300 leit, hogy husszükségletét is tudja fedezni. K. M.

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut
valamint a világhírű „Express“
poloskairtót és „Express“
Magasfényt, mely butorát
ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szeresheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378

„FAVORIT“ a világ legjobb főzőedénye leszállított árakban:

Fazék $\frac{1}{2}$ 1 2 3 4 5 6 liter

Lei 15'— 24'— 36'— 46'— 58'— 65'— 70'— 1 darab

Lábas $\frac{1}{2}$ 1 2 3 4 5 6 liter

Lei 15'— 24'— 36'— 46'— 53'— 61'— 67'— 1 darab

Függönytartó 1 grt. Lei 90'—

Vitragerud 1 drb. Lei 5'—

Petróleumfőzők 1 drb. 250'— Lei-től feljebb

Stern József, vaskerekedő,
ORADEA, Nagypiac-tér 2. szám.

Uj! Patent gyermekágy Uj!
Éjjel ágy, nappal összecsukható és ágy alá tehető

VASBUTOROK, u. m. gyermekágyak rézdiisszel, összecsukható és rendes vaságyak, sodronyágybetétek stb. a foházban megnyitott üzemből gyári árban kaphatók **STANDARD** Nagy Sándor-u. 10.

Nyílttér

Nagyvárad legmodernebb uri- és hölgy-jodrászata a Színház-uccáról a Rákóczi-ut 3 sz. (Heiman-ház) alá költözött át. Mérsékelt árak!

Primăria Municipiului Oradea, „Serviciul Economic“
No. Ad. 9264/1932.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați, că se dă în chirie 2 locuințe din câte 2 camere și accesorii din edificiul „Casa Muncitorilor“, fost închiriate de către Feru Emanuil și Tarsoly Francisc pe termen de 3 ani, cu începere de la 1 Mai 1932.

Ofertele se primesc în orele de birou, la Serviciul Economic Etaj I. camera No. 27, până în ziua de 20 Aprilie 1932, închise, sigilate, însoțite de o garanție de 5% din chiria oferită pe un an, în numerar sau efecte de Stat.

Condițiunile de închiriere și alte informațiuni se pot ști la Serviciul Economic al Primăriei în fiecare zi.

Oradea, la 6 Aprilie 1932.

Primăria Municipiului Oradea

Menorák Harang
Gyeriyatartók, védjegy!

Ezüst serlegek,
Ezüst evőeszközök,
Templomi kegyzerek,

bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„**Tacamul**“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

A legszebb

zománccfényű gallérokat tisztítja

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4. (Szent János-ucca)

Olcsón a legmodernebb pullover ez a „SHORTY“

női ujj nélkül 120 lei,
női ujjal 165 lei,
gyermek 70 leitől

készíti

LONDON

kötőde uj modern gépein, olcsó
gyári árak. Harisnyák, zoknik
nagyválasztékban. Uj helyiség

Str. Avram Iancu,
Sas-palota.